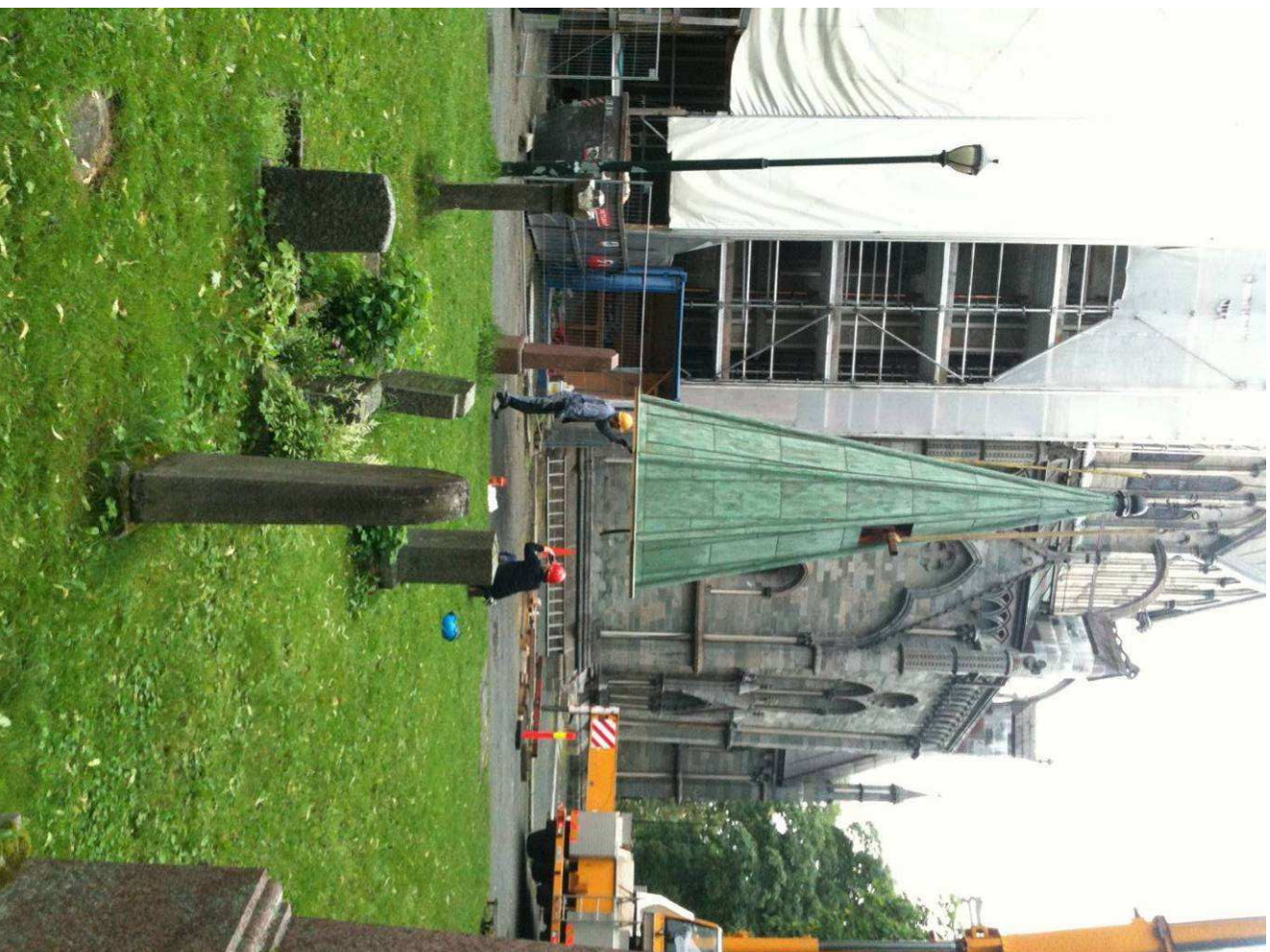

NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER ÅRSRAPPORT FOR 2010

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

Behandlet i styremøte 28.02.2011

Forsidebilde: fra heising av spiret, korets søndre fasade, juli 2010

ÅRSRAPPORT 2010

NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER

Sammendrag	4
0 Hovedmål fastsatt av Stortinget	6
0.1 Resultatmål 1	6
0.2 Resultatmål 2	6
0.3 Resultatmål 3	6
1 RESULTATMÅL 1 – Restaurering, drift og vedlikehold.....	7
1.1 Restaurering, konservering og vedlikehold	7
1.2 Drift	13
1.3 Brann og sikkerhet	15
1.4 Forskning og utredning	16
2 RESULTATMÅL 2 Formidling	20
2.1 Formidlingstilbud.....	21
2.2 Butikk	24
2.3 Utleie.....	28
2.4 Utstilling	30
2.5 Markedsføring	30
3 RESULTATMÅL 3 Kompetanse.....	32
3.1 Kompetansesenter	32
3.2 Kollegagrupper.....	33
3.3 Rekruttering og opplæring av publikumsverter.....	33
3.4 Bachelorgrad i Teknisk bygningsvern og restaurering	34
3.5 Eksterne oppdrag.....	34
4 OVERORDNET RISIKOBILDE	35
5 ØKONOMI	37
5.1 HOVEDTALL 2008 – 2010.....	37
5.2 Uerholdelige fordringer/avskrivninger av krav	40
5.3 Budsjettutvikling 2008 – 2011	40
6 ORGANISASJON OG PERSONAL	42
6.1 Organisasjon.....	42
6.2 Sykefravær.....	45
6.3 Likestilling	46
6.4 Inkludering	47
6.5 Bedre tilgjengelighet	47
6.6 Elektroniske tjenester.....	47
6.7 Handlingsplan for miljø og offentlige anskaffelser.....	47

SAMMENDRAG

Etter nærmere 10 år ble arbeidene med korets søndre fasade avsluttet. Tårnet ble heist på plass og stillaset tatt ned, slik at fasaden igjen ble synlig. Det er første gangen Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) har gjennomført et så stort og omfattende restaurerings- og vedlikeholdsprosjekt på Nidarosdomen.

Restaureringsarbeidet fortsetter på Kongeinngangen i tida framover. Det er arbeidet med grunnlagsdokumentasjon, steindelingskart og kartlegging av steintyper og – alder. Arbeidet ser ut til å bli omfattende, og vil sannsynligvis vare i flere år framover.

Det er jobbet med å utvikle databaser for foto- og tegningsarkivet. Vi står her framfor et omfattende arbeid med å få lagt inn alt materialet.

Driftsenheten har vært gjennom en utfordrende utvikling de seneste årene. I 2010 tok NDR etter avtale med Kirkelig Fellesråd og menigheten over renholdet i Nidaros domkirke og Waisenhuset (menighetens kontorer). Det er også laget en videreføring av driftsavtalen som tar hensyn til de endringer som har skjedd siden forrige avtale ble inngått, og alle endringer som har vært i de tekniske anleggene.

De tekniske anleggene i alle bygg er etter hvert en driftsteknisk utfordring. Mange anlegg burde vært utskiftet, og krever store ressurser til vedlikehold og oppfølging. Det har også vist seg at noen anlegg har vært uhensiktsmessig montert og derfor ikke vært optimale i bruk.

Det er jobbet med energiøkonomisering og kildesortering av avfall generelt i bedriften.

I forbindelse med formidlingsarbeidet, ble det sommeren 2010 gjennomført en større publikumsundersøkelse i samarbeid med eksternt firma. Resultatene viser at våre besøkende er meget godt fornøyd med de tjenester vi tilbyr. Publikumsvertene, som er vårt ansikt utad, har gjort en god jobb med å yte service og formidle kunnskap til våre besøkende.

Det ble i 2010 opprettet en ny stilling som markeds konsulent. Denne stillingen har vært viktig i vårt arbeid med å markedsføre NDR som turistmål og kompetansesenter. Det er med glede vi ser at den nye hjemmesida, som nå er ferdig, har fått meget god mottakelse. Den vil være et godt redskap framover i vår kommunikasjon med publikum og kunder. Sammen med nettbutikken gir det et etterlengtet løft for bedriftens ansikt utad.

2010 er året da finanskrisen har slått inn over NDR. Billettsalget har gått dramatisk ned sammenlignet med fjoråret, noe som medførte stor svikt i billettinntektene. Til tross for mindre turistbesøk har vi økt omsetningen i butikken. Arbeidet med å etablere butikken som en attraktiv gavebutikk for byens befolkning har båret frukter noe som tydelig vises i den økte omsetningen i forbindelse med julehandelen.

Fra januar har vi i samarbeid med Nidarosdomen og Vår Frue menighet prøvd ut utvidede åpningstider i Nidarosdomen. Dette er et tilbud som folk har satt pris på og som har gjort Nidarosdomen mye mer tilgjengelig. Ordningen skal evalueres opp mot ressursbruk og inntjening, men det vil ikke være aktuelt å gå tilbake til de begrensede åpningstidene som ble praktisert tidligere.

Det har vært jobbet med organiseringsprosesser både i formidlingsavdelingen og stab, for å få tydeligere modeller og klarere ansvarlinjer både for ledelse og ansatte.

NDR mottok i 2009/2010 kompetansemidler fra Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), til et prosjekt som skulle utvikle kollegagrupper og kollegaveiledning/kunnskapsledelse som metode for å ivareta og implementere medarbeidernes åpne og skjulte kunnskap og

kompetanse. Prosjektet med å jobbe i kollegagrupper har vært positive, og har bidratt til økt involvering og større engasjement fra alle ansatte.

Direktør Øivind Lunde varslet i mai at han ønsket å gå av med pensjon, etter ca. 15 år i stillingen. Styret brukte sommeren og høsten på å finne en ny direktør og de ansatte ble involvert i tilsettingsprosessen gjennom kollegagruppene. I desember 2010 ble Steinar Bjerkestrand tilsatt. Han begynner i jobben 1. april 2011.

Det ble gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant ansatte i samarbeid med bedriftshelsetjenesten på forsommeren. Den viser at vi har noen arbeidsmiljøutfordringer. Det er jobbet med tiltak for å bedre forholdene i etterkant av undersøkelsen.

Sykefraværet har gått ned fra 6,8 % i 2009 til 4,1 % i 2010.

0 Hovedmål fastsatt av Stortinget

Målet for statens ansvar overfor Nidaros domkirke og Erkebispegården er å sikre at bygningene bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Oppgaven for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider er forvaltning av eiendommene bl.a. i samarbeid med de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. Det ligger videre i dette at Nidaros domkirke og Erkebispegården skal utvikles etter sin egenart, at bygningsverkenes karakter og historie skal gjøres kjent for faglige miljøer og for allmennheten, og at de skal formidles som både levende kulturminner og kirkelige byggeverk.

For 2010 ble følgende resultatmål fastsatt.

0.1 Resultatmål 1

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) skal ivareta et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder. Det skal skje gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.

- *Bygningsanleggene skal til enhver tid tjene sine formål. De løpende drifts- og vedlikeholdsoppgavene er de sentrale områdene, i tillegg til forskning og formidling. Ved ivaretagelsen av de løpende restaurerings- og vedlikeholdsoppgavene skal det legges vekt på brann- og andre sikringstiltak.*
- *Virksomheten skal ha bakgrunn i gode plan- og styringsdokumenter som sikrer samordning og systematisk planlegging og prioritering av de enkelte tiltak på kort og lengre sikt.*
- *Den interne organisasjonen skal være effektiv, og besitte en kompetanse som til enhver tid er tilpasset de oppgaver NDR er satt til å utføre. Administrative rutiner skal søkes effektivisert og kvalitetssikret, bl.a. gjennom bruk av moderne teknologi.*
- *Det skal legges til rette for samarbeid og kontakt med andre brukerinteresser, herunder antikvariske og kirkelige instanser og Trondheim kommune*

0.2 Resultatmål 2

- *NDR skal forestå formidling av bygningenes historie.*
- *Museumsdrift og publikumsorientert virksomhet ved utstillinger og omvisninger mv. skal ha prioritet*
- *Kunnskap om byggverkene skal formidles til fagmiljø og publikum*

0.3 Resultatmål 3

- *NDR skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.*
- *Det må legges vekt på å opprettholde og videreutvikle kompetansen og den håndverksmessige tradisjonen ved NDR, og informere aktuelle miljøer om sin posisjon som kompetansesenter*
- *Forsknings- og utredningsvirksomhet, bemannings-, rekrutterings-, opplærings- og kompetanseutviklingsplaner må stå sentralt i denne sammenheng, foruten kvalitetssikring og kontroll*
- *NDR skal kunne påta seg eksterne oppdrag*

1 RESULTATMÅL 1 – Restaurering, drift og vedlikehold

1.1 Restaurering, konservering og vedlikehold

Det nærmere ti år lange arbeidet med restaureringen av den søndre fasaden på Nidarosdomen kor ble slutført i 2010. Store deler av veggen er demontert, ødelagte steiner er skiftet ut, noe stein er konserverert, og en del gjenbrukt. På deler av veggen er det foretatt enkeltsteinsutskiftninger. Begge parapetene har fått nye tekniske løsninger med membran og blytekking.

I løpet av året ble korets hovedfasade renset. Dette ble utført ved mikrosandblåsing for å fjerne skorpedannelser på steinen, hovedsakelig på marmorsøylene og middelaldersteinen. Løse sementfuger ble fjernet og forvitrete overflater, sprekkdannelser og åpne fuger ble tettet med restaureringsmørtel. Samtidig er flere av Kiellands glassmalerier fra rundt 1920 restaurert, og er nå tilbake på plass.

*Korets søndre fasade
ferdig restaurert*

Restaureringen av tårnet var siste fase i prosjektet. Tårnet er nå gjenoppmurt med kalkmørtel og ødelagt stein er erstattet med nyhugget stein. En del av de originale steinene hadde en uhensiktsmessig utforming, som førte til at også disse måtte skiftes ut med nyhugd stein for å få en tilfredsstillende konstruksjon. Tårnets spir ble restaurert med noe utskifting av taktro, stålet ble sandblåst og behandlet med blymønje, og spiret kobbertekket. Spiret ble fraktet til blikkenslagerverkstedet der arbeidet med tekkingen ble utført. Etter diskusjoner med Riksantikvaren, ble løsningen en ren kobbertekking, der NDR kunne foreta en "preirring" ved hjelp av tradisjonelle metoder. Kobberet ble behandlet med en blanding av kuurin, hesturin, saltsyre og tapetklister, og fikk den riktige grønne irrete fargen i løpet av kort tid. Spiret ble heist på plass den 19.juli og stillaset tatt ned, slik at korets søndre fasade stod ferdig og nyrestaurert til Olavsfestdagene.

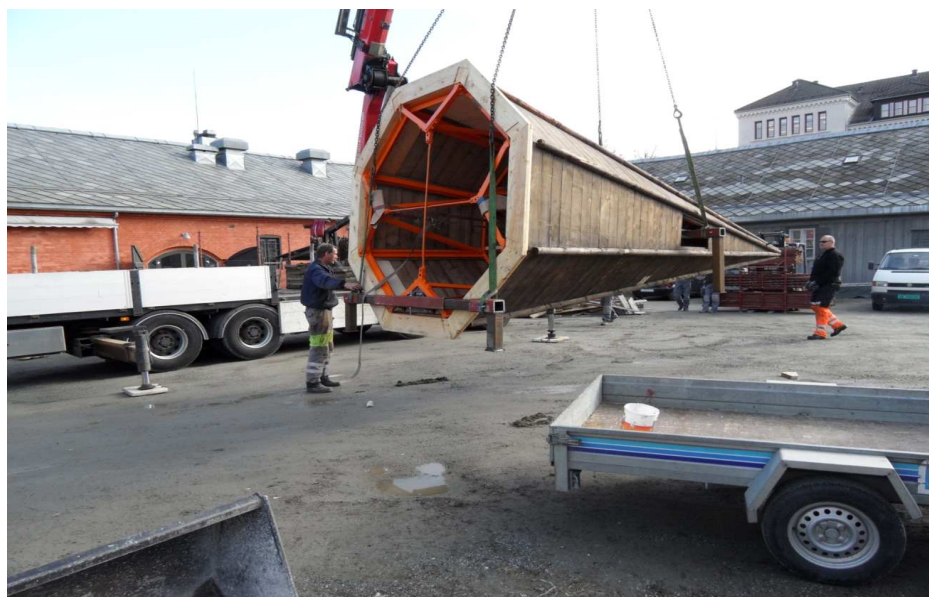
Høsten 2010 ble de øverste delene av inngangspartiet (fialene) på Kongeinngangen på sørsiden av Nidarosdomen demontert, og stillas satt opp. På duken, som kler inn stillaset, ble det for første gang benyttet fototrykk.

*Kongeinngangen med stillas
– gjengitt på stillasduken.*

Det er foretatt en grundig kartlegging av Kongeinngangen, gjennom oppdatert tegningsgrunnlag, steindelingskart og skaderegistreringer. Steintyper og original middelalderstein er også registrert. Likeså er det foretatt kjerneboringer i konstruksjonen for på denne måten å få et første inntrykk av hva slags stein og mørtel som er benyttet inne i konstruksjonen. På grunnlag av dette er det innledet dialog med Riksantikvaren for avklaring av arbeidets omfang.

Arbeidet med nyhugging av steiner som må skiftes ut har startet opp og ettersom mange av steinene er rikt dekorert, vil det bli arbeidskrevende å kopiere disse.

*Spiret ferdig restaurert fra
NDR, på veg til
blikkenslager-verkstedet for
kobbertekking*

Deler av kobbertaket på Nidarosdomen er omlag 120 år gammelt og har bestått langt utover normal levetid som er 80 år. Det kan være nødvendig med utskifting av kobbertekkingen, og det må gjøres tilstandsundersøkelser for å kartlegge tilstanden både for tekkingen og undertaket for hele kirka. I forbindelse med utskifting av kobberet på korets tårn ble det foretatt undersøkelser og testet ut metoder for å få den riktige grønne farge på kobberet, slik at en ved en større utskifting kan opprettholde opplevelsen av Nidarosdomen som "den grønne katedral".

Korets nordre fasade vil være neste større restaureringsprosjekt etter Kongeinngangen. Her er det fotogrammetriske grunnlagsmaterialet ferdig. Dette er en "avfotografering" av fasaden som gir grunnlag for en detaljert digital 3-dimensjonal tegning. Disse tegningene vil være grunnlag for videre registreringer og uttegninger. Videre kartlegging vil danne grunnlag for en restaureringsplan for fasaden.

Fra restaureringen i Regalierommet i Erkebispegårdens nordfløy.

I 1999 ble det foretatt en kartlegging av tilstanden på kalkmaleriene fra middelalderen i "Regalierommet" i Erkebispegårdens nordfløy. Med grunnlag i denne ble restaurering av kalkmaleriene igangsatt sommeren 2010. Arbeidet var møysommelig og mer omfattende enn antatt, og vil måtte gå over flere år. Samtidig ble det gjennomført tester og tatt prøver for nærmere analyse, som vil gi grunnlag for å utarbeide en konserveringsplan.

Schirmersgate 3 og 5 er ferdigstilt, ved at boligdelen er istandsatt og møblert. Uteområdet ble oppgradert med utvidelse av gårdsplassen, fjerning av trær og ny handikaprampe ved hovedinngangen. Det ble laget gangveg fra vestre port til hovedinngang.

Under istandsettingen av Schirmersgate 5 er det tatt hensyn til universell utforming. Det er montert handikaprampe ved hoveddør, og laget handikap-WC. Alle atkomster er terskelløse

Ny trapp og uteområder på sørfasade under arbeid

Vakthuset ved Grenaderen har store skader, og må restaureres for ikke å bli helt ødelagt. Huset har vært gjenstand for snekkernes studieoppgave, og det ble også levert en Bacheloroppgave ved HiST som tar for seg bæresystem og statiske utfordringer i huset.

Skadete bygningsdeler er fjernet, og det er gjort grundig registreringsarbeid av bygningen. Søknad er oversendt Riksantikvaren for å få godkjent restaureringsprosjekt. Planen er å lage et oppholds/møterom med garderobe og toalettfasiliteter.

3D-modell av Vakthuset fra Bacheloroppgave av Nils Færing, HiST

Grenaderen har også store behov for istandsetting, men det var ikke mulighet til å få gjort noe med bygningen i 2010. Arbeidet med grunnmur og vei må sees i sammenheng med det planlagte arbeidet på Artilleribygningen.

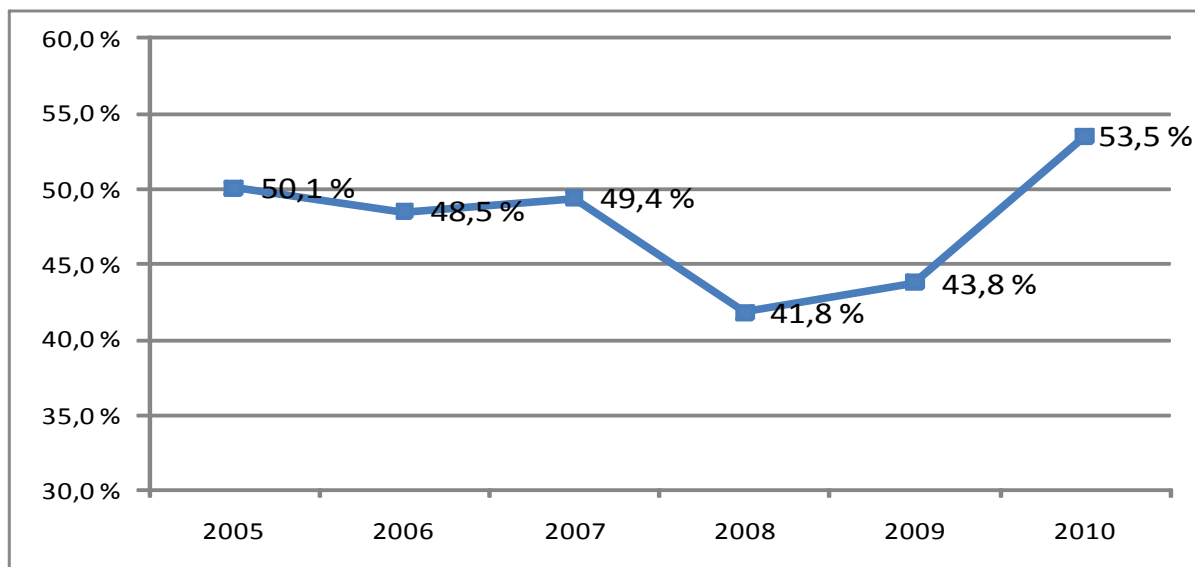
I Artilleribygningen er det ikke gjort arbeider utenom det mest nødvendige for å hindre ytterligere skader. Det er avholdt møter med Forsvarsbygg og Forsvarsmuseet for å finne løsninger som kan tilfredsstille de behov partene har. Det foreligger i dag avtale med Forsvaret om bruk av bygningen. For å få gjennomført de nødvendige restaureringer er det nødvendig å se på disse avtalene. Økonomisk er det en stor utfordring for NDR å få gjennomført de planlagte arbeider. Skal dette foregå innenfor dagens økonomiske rammer, vil det få følger for de øvrige bygninger og anlegg. For å kunne følge opp den framdrift som er skissert for Artilleribygningen, er det en forutsetning at de utarbeidete planene følges.

Driftsgården i Bispegata 11 er utbedret, masser er utskiftet, og hele plassen er asfaltert. Det er også montert automatisk port mot Bispegata. Dette tiltaket vil bedre både arbeidsforhold og sikkerhet.

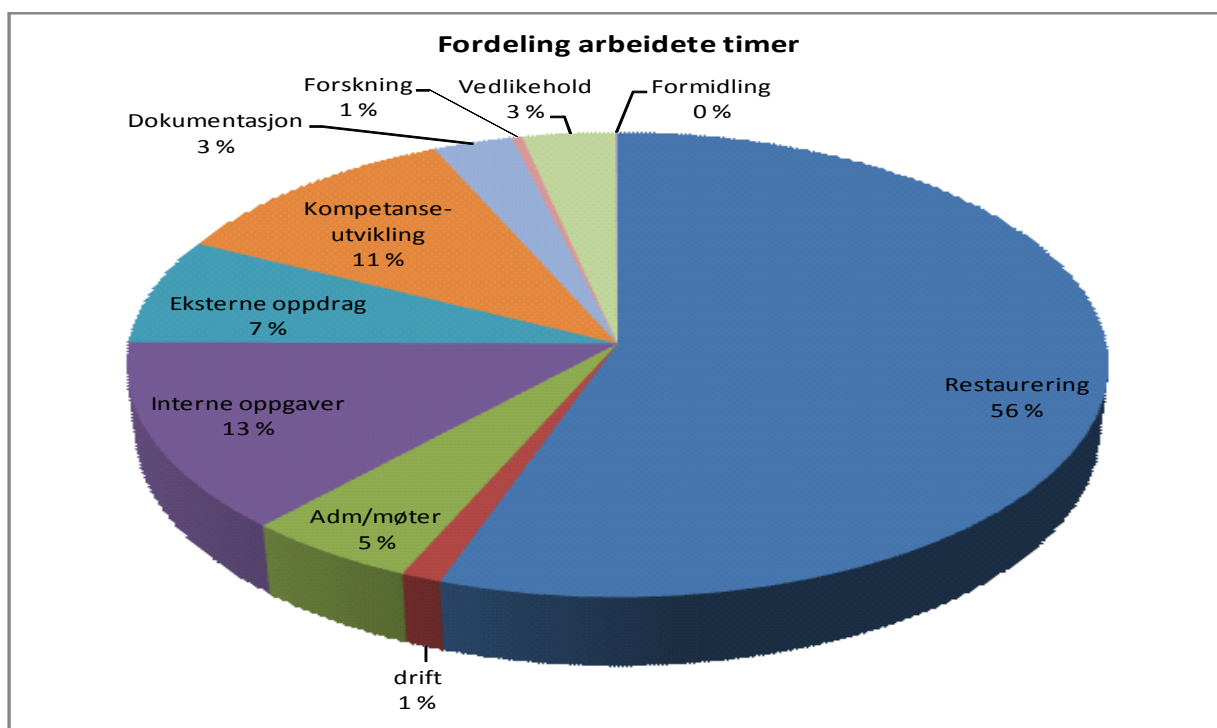
Fra arbeidene på driftsgården i Bispegata 11

Ressursfordeling

Utvikling prosentvis andel av håndverkertimer brukt på Nidarosdomen.

Som mål for restaureringsarbeidet er satt at minst 50 % av håndverkertimene skal gå til restaurering av Nidarosdomen. Resultatet har ligget rundt 50 % de siste årene, med noe nedgang i 2008 og 2009. I 2010 har andelen timer arbeidet på Nidarosdomen passert 50 %, hovedsaklig fordi det ble nedlagt ekstra innsats for å få ferdig korets søndre fasade.

56 % av håndverkertimen ble brukt til restaureringsoppgaver, hvorav 53 % var på Domkirka.

Innenfor "interne oppgaver" ligger for eksempel souvenirproduksjon til butikken, deltakelse på Olavsfestdagene, verktøyproduksjon, og ulikt forefallende arbeid.

1.2 Drift

I løpet av året har det vært en gjennomgang av alle tekniske anlegg. Som ett ledd i dette arbeidet har det vært arbeidet med å få en oversikt over alle service- og vedlikeholdsavtaler. Det har blitt avdekt avvik både i utførelse og rutiner på anleggene, noe som har medført store uforutsette kostnader på utbedringer. I tillegg har de tekniske anleggene etter hvert oppnådd en alder som vil medføre et stort behov for utskifting i årene framover.

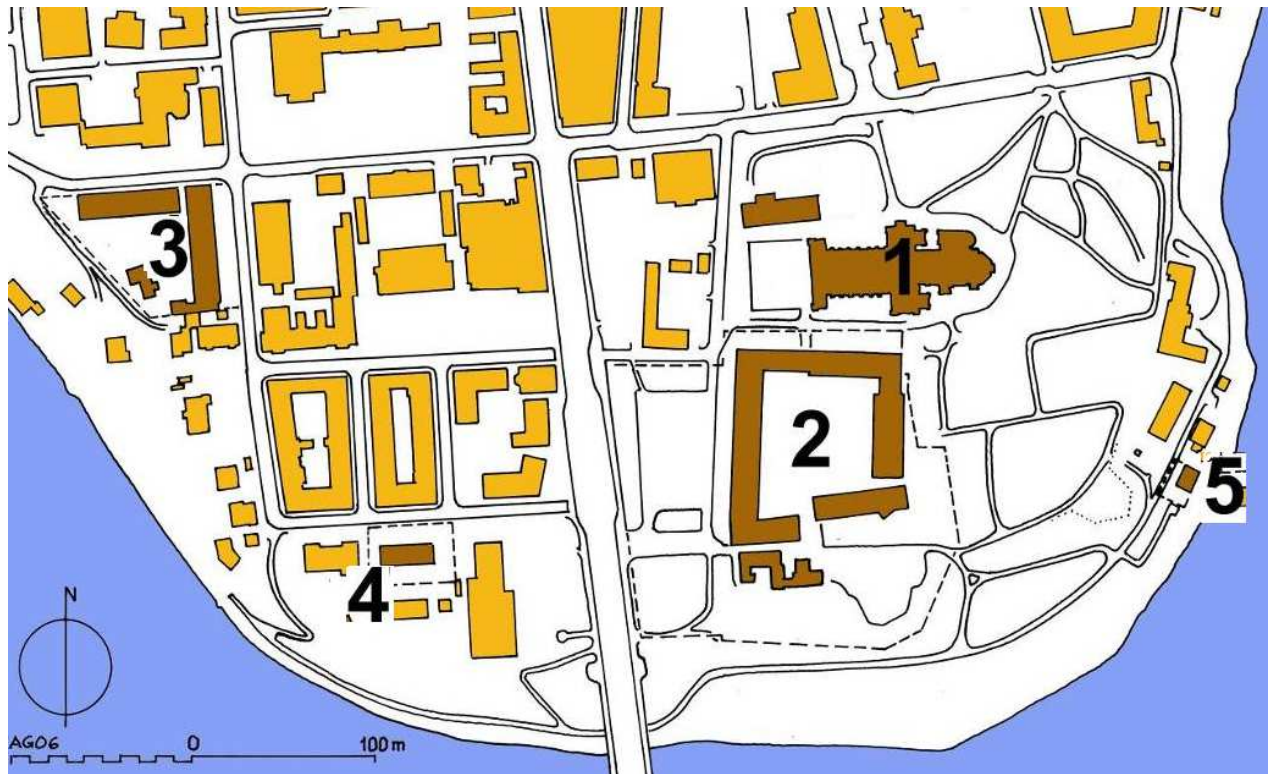

Tekniske anlegg i Nidarosdomen som er tatt ut av bruk, men ennå ikke fjernet.

Det er ennå mye arbeid igjen på det elektriske anlegget og lysanlegg i kirka, da elektroprosjektet bare la opp nye hovedføringer.

NDR har forvaltningsansvar for en betydelig eiendomsmasse, som fremkommer av kartet og oversikt over grunnflate og gulvareal. Forvaltningstegningene er gjort tilgjengelig, men oppdatering av tekniske tegninger er ikke fullført.

Henv.	Anlegg	Grunnareal m ²	Gulvareal m ²
1	Nidaros domkirke		2 500
1B	Nytt besøkssenter		1 276
2	Erkebispegården, omkringliggende områder	26 900	9 520
3	Bispegata11, kontor og verksted	5 300	3 036
4	Schirmersgate 3-5	1 460	490
5	Kjøpmannsgata 1C	360	100
	Totalt	34 020	16 922

Det er gjennomført enøk-tiltak gjennom en mer bevisst bruk av ventilasjon og varmeanlegg. Varmen slås ned noen grader der det er mulig, og brukstida på ventilasjonsanlegget kortes ned. Behovet for ventilasjon vurderes også i alle bygg. Det vil jobbes videre med enøk-tiltakene framover.

Driftsavtale med Kirkelig Fellesråd om drift av Nidarosdomen er ferdig forhandlet og klar for underskriving. Det arbeides videre med en utvidet avtale om driften. Som følge av avtalen har NDR gjennom hele året hatt ansvar for renholdet i Nidarosdomen og Waisenhuset. Avtaler på fast renhold med eksterne firma ble avsluttet etter at nytt renholdsteam kom på plass på våren 2010.

NDR står for 5 faste utleieforhold, som har ulik varighet. På vårparten ble leieavtalen for kafé 2 Tårn i Besøkscenteret reforhandlet, og ny avtale ble inngått med virkning fra 1.6.2010. Det har i løpet av året vært avholdt leietakermøter med alle leietakerne.

1.2.1 Riksregalietstillingen og Museet Erkebispegården

Tekstilkonservator fra Salhus har gjennomført anbefalte konserveringstiltak for kroningskappen og ny montering av denne. Monteren for kroningskåpen ble kontrollert og utbedret, og nytt mikroklimaanlegg montert. Dette gir de best mulige forhold for kåpen, med kontrollert temperatur og luftfuktighet inne i monterer. Klimakontrollen i utstillingslokalene kan ha noe større variasjon enn inne i monterer.

I Museet Erkebispegården er det årlig gjennomgang med konservatorer fra Sverresborg, Trøndelag Folkemuseum og Vitenskapsmuseet er gjennomført i januar.

Det ble i 2010 opprettet en Regaliekomite, bestående av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Politimesteren i Trondheim, styreleder ved NDR og representanter fra Det Kongelige Hoff. Komiteen har hatt ett konstituerende møte.

Det er også utarbeidet nye retningslinjer for sikkerhet, oppbevaring og kontroll av Rikregaliene.

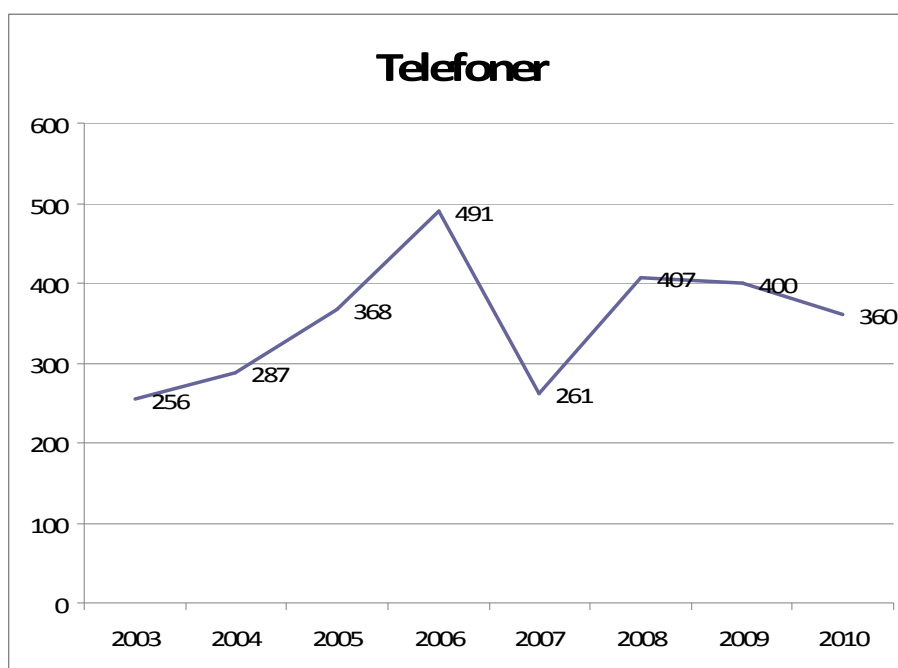
1.3 Brann og sikkerhet.

Som ett ledd i gjennomgangen av alle tekniske anlegg, har også brannvarslingsanleggene blitt gjennomgått, og det er utarbeidet branntegninger for Nidarosdomen og Besøkssenteret.

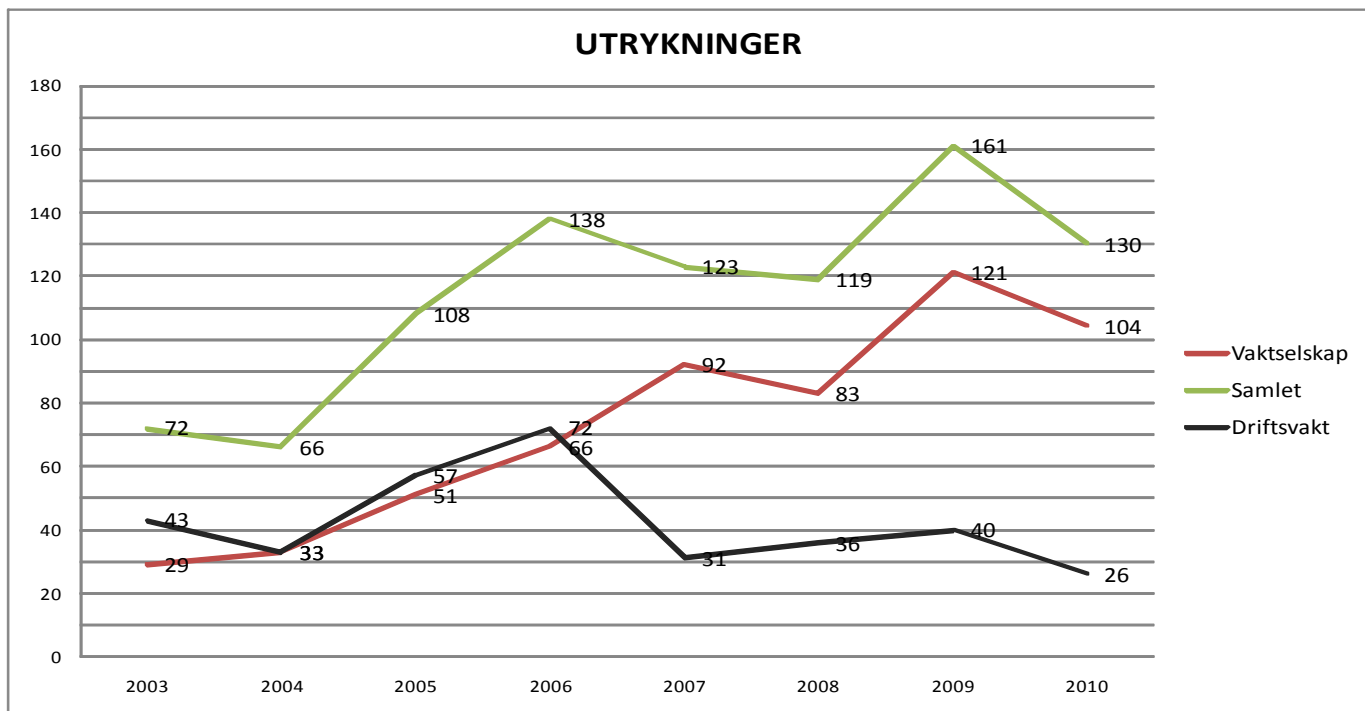
Brannvarslingsanlegg er planlagt oppgradert, grunnarbeid for nytt anlegg i Erkebispegården ble utført i 2010, utskifting er planlagt i januar 2011.

Det arbeides med beredskapsplan for bedriften generelt, og for Riksregaliene spesielt. Det er gjennomført møter med menigheten for samordning. Til Olavsfestdagene ble det utarbeidet en "Beredskapsplakat" med varslingsrutiner. Det er også gjennomført brannøvelser med brannvesenet i kirka, og gjennomgang av anleggene med brannvesenet.

NDR har i dag en ordning med både eksternt vaktsselskap og intern beredskapsvakt. Det har vært fokus på å redusere både henvendelser og uttrykninger. Et tiltak har vært å samkjøre alle SD-anlegg, samt å etablere en web-basert tilgang.

Antall telefoner til hjemmevakt har gått ned, i tråd med den langsiktige målsetningen om færre henvendelser og uttrykninger.

Antall utrykninger har gått ned, både for hjemmevakt og vaktselskap.

1.4 Forskning og utredning

Utfordringen i forhold til å bevare Myntverkstedet i Museet Erkebispegården er fortsatt ikke avklart. Det er avholdt møter med Riksantikvaren og Vitenskapsmuseet om Myntverkstedet, uten at endelige løsninger har kommet fram. NDRs ordinære vedlikehold i forhold til vanning og rensing er videreført. Vi har vært i kontakt med Vitenskapsmuseet for å se på muligheten av et større interdisiplinært forskningsprosjekt med tanke på videre utgraving av Myntverkstedet.

Det er i Myntverkstedet store utfordringer i forhold til soppvekst, for mye vann eller uttørring.

Her et bilde av soppvekst før denne ble behandlet. Behandling av soppvekst førte til at marken forsvant, og drenering i grunnen ble dårligere.

Oktogonen på østsiden av Nidarosdomen er skannet innvendig, utvendig skanning må vente til snøen er forsvunnet. Arbeidet med rengjøring, vedlikehold, bygningsarkeologiske undersøkelser og registrering av steinhuggermerker starter i januar 2011.

I forbindelse med restaureringen på Kongeinngangen på Nidarosdomen er kartleggingen igangsatt. Det er foretatt en større gjennomgang av arkivmaterialet, som byggedagbøker og tilsynsprotokoller for å få klarhet i historikken, og også utført kjerneboringsprøver for å få en oversikt over tilstanden til steinen inne i hovedpilaren.

Det er gjennomført registreringer av steinhuggermerker utvendig og innvendig i Skipet. I alt er 2 723 merker registeret.

Prosjektet vil kunne gi ny og viktig kunnskap om historien og bygningen.

Her en høytsevendende arkeolog i arbeid på kirkeveggen.

Det er gjort henvendelser mot Sintef – Byggforsk for å få utredet saltomfanget i murverket, uten at NDR fant det hensiktsmessig å gå videre med den foreslåtte metoden. Undersøkelsene viste seg svært kostbare i forhold til hva man kunne forvente å få ut av resultater.

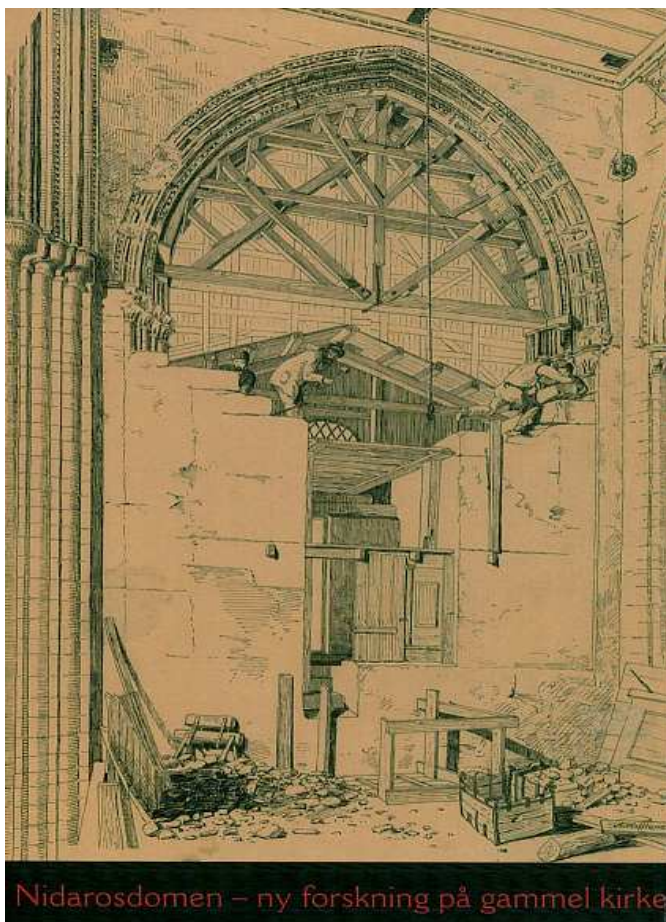
Arkivmaterialet fra Fischer-samlingen er innsamlet og bearbeidet. Det jobbes videre med et forskningsprosjekt om Erkebispegårdens historie på grunnlag av dette materialet.

Det er jobbet kontinuerlig med oppdatering av databasen for steinsamlingen på Dora. Samlingen er identifisert så langt det lar seg gjøre. Det vil si at om lag 90 % av materialet er gjenkjent i forhold til den tidligere katalogen som ble utarbeidet av Tverdahl.

Den årlige sikringsinspeksjonen av fasadene på Nidarosdomen er gjennomført. Dette for å sikre løse steiner eller biter fra å falle ned. Løse elementer blir enten fjernet eller festet.

Konservering og undersøkelser av Regalierrommet i Erkebispegården er gjennomført. Undersøkelsene har gitt et nytt bilde av skadeomfanget, og det viser seg at den totale konserveringen blir mye mer omfattende enn først antatt. Det er formulert en plan og et kostnadsoverslag for det resterende arbeidet.

Det gjøres kontinuerlig forskning i forhold til håndverksmetoder og materialbruk. Før montering av spiret på korets søndre fasade ble flere metoder for å få grønnfarge på kobberet testet.

I 2009 holdt NDR et seminar i forbindelse med bedriftens 140-årsjubileum. Tema for seminaret var forskningsarbeid på Nidarosdomen de siste 10 årene. De 16 foredragene fra seminaret ble omarbeidet til artikler og gitt ut i egen bok på eget forlag: "Nidarosdomen – Ny forskning på gammel kirke"

Biblioteket ved NDR utvides stadig med nye bøker. NDR har en fast avtale med Universitetsbiblioteket, der vi får lagt inn nye bøker i BibSys, den nasjonale bibliotekdatabasen. Vi er à jour med innlegging av tidligere bøker i BibSys, nye bøker samles opp og legges inn etter hvert.

Det har vært lagt ned arbeide i å opprette en database for fotoarkivet. Denne databasen bygger på samme oppsett som basene for gipsavstøpninger, stein, maler og steinhuggermerker. Databasene lages som FileMaker baser. Fotoarkivet er nå klart for innlegging av bilder. Arkivet er anslått til å inneholde mellom 20.000-25.000 bilder fra ca.1850 fram til i dag. NDr har også rundt 7.500 originaltegninger.

I 2010 ble det innkjøpt skanner og plotter for storformat, for å kunne skanne og digitalisere de historiske tegningene i arkivet, og også skrive ut arbeidstegninger for dagens arbeid. Når skanningen av de historiske tegningene er gjennomført, vil det lette muligheten til å kunne bruke dem i daglig arbeid, og også bli mye enklere å finne fram i, samtidig som en unngår ytterligere belastning på de gamle tegningene.

Planen er å få alle tegningene arkivert i det nye tegningsarkivet i Besøkssenteret. Det materialet som lå i Schirmersgt. er flyttet dit. Det har vært arbeidet med å få tilfredstillende klimatiske forhold i arkivet, dette skal nå være på plass. I tillegg har det vært noen forekomster av sølvkre, et skadedyr som kan være uheldig for arkivmaterialet. Rommet vil derfor bli behandlet før de resterende tegninger fra arkivet i Bispegata kan flyttes over.

Alt inventar i Nidarosdomen er registrert, fotografert og informasjonen lagt inn i Kirkebyggdatabasen. Dette var et samarbeidsprosjekt med menigheten, og klargjør eiendomsforhold for alle gjenstander, samtidig som det er grunnlag for den forsikring menigheten må ha på sine eiendeler. Databasen har opplysinger om hvilken gjenstand, historikken til gjenstanden, foto og mål på alle gjenstander.

Gipsavstøpinger på skipets nordre side er utført.

Det arbeides med en doktorgradsavhandling med tema "St. Olav – A Saint for Changing Times", med fokus på oktogonens betydning. I den sammenheng er det gjennomført flere studiereiser og PhD-kurs.

2 RESULTATMÅL 2

Formidling

Publikum

For formidlingsavdelingen i NDR er antall besøkende og ikke minst fornøyde besøkende målet på om vi har lyktes i vårt arbeid. I sommer gjennomførte vi en større publikumsundersøkelse i samarbeid med Sentio som viser at det store flertallet av de besøkende totalt sett er veldig fornøyd med besøket. Vi får en gjennomsnittlig tilfredshets-skåre på 80, noe som er svært bra. Det er tilgjengeligheten, servicen til butikkpersonalet, at det er lett å få svar på det de lurer på, besøkssenteret, samt tilgang på ønsket informasjon de besøkende er mest fornøyd med.

Det er en liten overvekt av utenlandske turister som besøker Nidarosdomen. 45 prosent av de besøkende kommer fra Norge og 55 prosent fra et annet land.

Aldersmessig finner vi en relativt god spredning, men det er størst andel besøkende i alderen 56 – 65 år.

Under 20 år = 14 %

20-35 = 17 %

36-45 = 16 %

46-55 = 17 %

56-65 = 21 %

65+ = 15 %

Hele 91 prosent av de som besøker turistattraksjonen besøker Nidarosdomen, mens 45 prosent besøker Riksregaliene og 43 prosent Museet Erkebispegården.

24 prosent fikk kjennskap til turistattraksjonen gjennom brosjyremateriell, 20 prosent har fått informasjon av familien og/eller venner og 11 prosent av turoperatør/reisebyrå. 8 prosent fikk kjennskap til Nidarosdomen gjennom internett/ hjemmeside.

Det ligger et potensial for økt inntjening dersom vi klarer å informere de besøkende bedre i forkant av besøket samt å skilte og orientere bedre i anlegget – for å få flere folk ut i større deler av anlegget. Mer spennende tilbud til barn og familier vil også kunne dra nye grupper.

For de utenlandske turistene er brosjyremateriell en viktig informasjonskilde. Kanskje kan en engelsk og en tysk versjon av hjemmesiden gjøre behovet for trykksaker mindre.

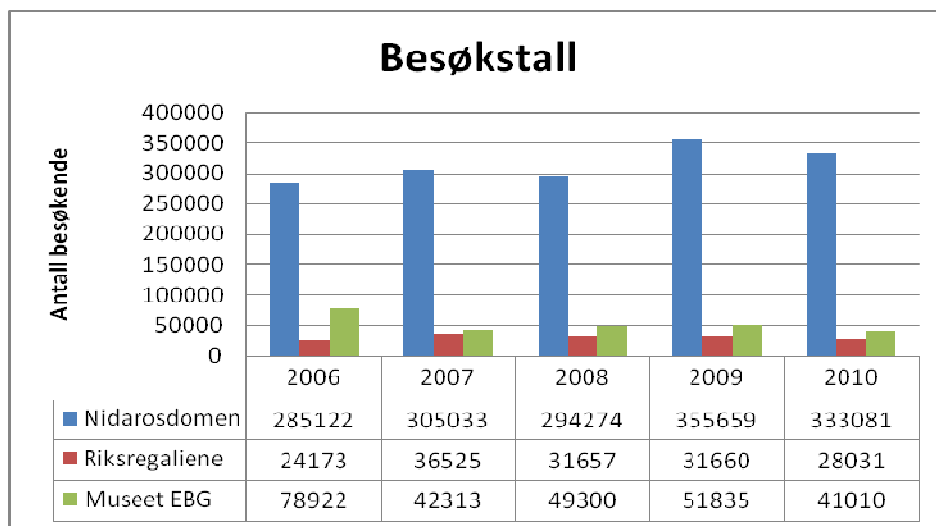
Vårt ansikt utad

Våre publikumsverter er vårt ansikt utad og har en svært viktig oppgave i sitt møte med våre besøkende. De er en viktig ressurs i forhold til å nå våre mål om kvalitet og service. Ansettelse og opplæring av disse har derfor høy prioritet.

10 publikumsverter er ansatt i fast stilling (deltid). Disse bemanner anlegget i lavsesong (Riksregaliene, Museet Erkebispegården, Nidarosdomen og Besøkssenteret). I tillegg er 5 publikumsverter ansatt på engasjement også i lavsesong. Tre barneformidlere med allsidig erfaring innen drama og teater er engasjert for gjennomføring av våre dramabaserte tilbud til barn i tillegg til publikumsvert i Nidarosdomen og Besøkssenteret.

2.1 Formidlingstilbud

Den grafiske framstillingen viser utviklingen i besøkstall de fem siste årene. Vi ser en nedgang i besøket i alle deler av anlegget. Dette har gitt store utslag i billettsalget og inntjeningen. Vi ser nå resultatet av nedgangen i turistbesøk som resten av verden først fikk føling med i 2009. Det er først og fremst de utenlandske besøkende som har uteblitt.

Skoler og barnehager

Vi tar i mot skoleklasser og barnehager hele året. Samarbeidet med Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Den kulturelle skolesekken er videreført. Alle byens 6.klassinger deltar på Middelalderliv høst og vår; totalt 2234 elever i 2010. Vi mottar svært positive tilbakemeldinger fra lærere og elever på disse tidsreisene, og har i år investert i nye drakter siden de gamle begynte å bli temmelig slitt.

Englejakt i Nidarosdomen og Engleverksted ble gjennomført i november og desember. Dette har blitt et populært tilbud spesielt blant byens barnehager. Kapasiteten til Englejakt er imidlertid begrenset siden det er svært mange andre arrangementer i kirken før jul og en del formiddager er reservert til orgeløvelser.

Barnehagebarn på englejakt i Nidarosdomen

Samarbeidet med Kulturstafetten og Skolen på St. Olavs Hospital er videreført. Barn som ligger på sykehus over en lengre periode får tilbud om opplevelser fra ulike kulturinstitusjoner i byen. Vi er en del av dette tilbudet, noe som oppleves meningsfullt både for oss og barna. I år besøkte vi dem med engleverksted hvor elevene ble kjent med engler i Nidarosdomen og lagde glassmaleriengler.

Den kulturelle spaserstokken

Vi har i 2010 hatt to arrangementer i samarbeid med den kulturelle spaserstokken. I februar hadde vi en gruppe som fikk spesialtilpasset omvisning i museet med påfølgende kaffeservering hos To Tårn. Første desember hadde vi tradisjonen tro vårt faste førjulsarrangement i Øysteinsalen i Erkebispegården, der 200 glade pensjonister deltok.

Sommersesong

Tilrettelegge for en best mulig opplevelse for våre mange besøkende i sommersesongen er en stor og viktig oppgave. I perioden fra mai til september er det stor pågang av tilreisende. Vi tilbyr 15 åpne omvisninger daglig på norsk, engelsk, fransk, og tysk. Mange benytter seg av dette tilbudet. Det tilbys daglig tårnoppgang, omvisninger i Museet og Nordfløy i Erkebispegården og omvisninger i Riksregaliene ved bestilling. Størst pågang er det i kirken der vi i gjennomsnitt gjennomfører 30 omvisninger daglig.

Olavsfestdagene er et viktig arrangement for NDR. Som en sentral arena for festivalen ser man verdien av et tett samarbeid. Det er prioritert tilstedeværelse ved alle arrangementer i anlegget under Olavsfestdagene og en tett dialog i forkant for best mulig koordinering av festivalen. I tillegg bidrar NDR til barneprogrammet med eventyrstund, skoletime i tårnet, rebusløp og bygghytte for barn. Det ble også arrangert temaomvisninger for voksne. I Borggården stilte NDR også i år med egen salgsbod og demonstrasjon av ulike håndverk.

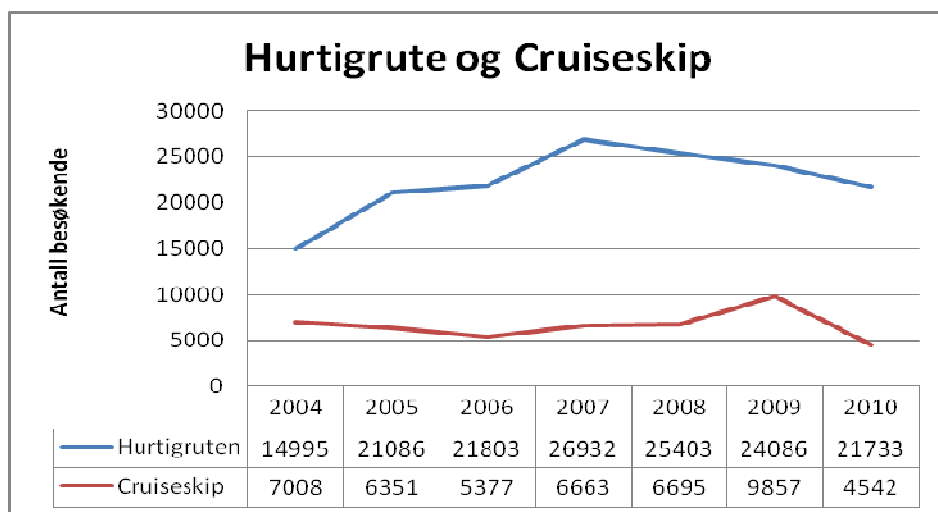
Smed fra NDR i arbeid under Olavsfestdagene

For å koordinere NDRs aktivitet under festivalen og sikre best mulig profilering ble det i år opprettet en arbeidsgruppe med representanter både fra formidling og Restaureringsavdelingen. Det ble investert i nye kostymer som ble benyttet av NDRs håndverkere på markedet.

Hurtigruten er fortsatt en viktig kunde som kommer med grupper daglig året rundt. Besøket har hatt en klar nedgang sammenlignet med tidligere år. Dette henger sammen med den generelle nedgangen i besøk som vi har sett i 2010. Noe av nedgangen kan også skyldes at passasjerene ikke deltar på organiserte turer, men heller går på egen hånd. Disse registreres ikke hos oss som hurtigrutepassasjerer. Hurtigruta har satset friskt for å øke antall passasjerer noe som ser ut til å gi resultater. Vår utfordring framover blir å gi et enda bedre

tilbud til passasjerene på Hurtigruten slik at enda flere velger å besøke oss.

Cruisebesøket har gått drastisk ned hos oss. Det er registrert en halvering av betalende gjester fra cruisebåter som besøker Trondheim til tross for at byen mottok flere cruisebåtanløp enn tidligere. Vi mottok avbestilling av omvisninger i Nidarosdomen før sesongstart, og det er i stedet innført fotostopp med fotografering på Vestfronten. 15 båter er ikke registrert hos oss for bestilling. Dette kan skyldes ankomst søndag morgen eller under gudstjeneste.

Grafene viser en markant nedgang i besøket fra Hurtigruten og Cruise

NDR er representert i Trondheim Cruise Network Mid Norway og leder en arbeidsgruppe som jobber med produktutvikling. Dette er et langsiktig arbeid som en regner med vil være med på å opprettholde og øke cruisetrafikken til Trondheim på sikt. Målet er også å få flest mulig av passasjerene til å forlate båten for å oppleve de tilbud Trondheim har å by på.

Samarbeidet med Stiklestad Nasjonale kultursenter, Innherred reiseliv og Visit Trondheim for å utvikle fyrtårnet Historiske Trøndelag har blitt videreført i 2010. Prosjektmedarbeider er ansatt, og arbeidet med å lage og selge produkter er startet. Weekendpakker med omvisning i Nidarosdomen har vært tilbudt i høst. Arbeidet vil bli videreført i 2011 med utvikling av nye tilbud, og man regner med større interesse når det har blitt mer kjent hos den aktuelle målgruppen. Dette er en del av reiselivssatsinga til Trøndelag reiseliv.

Hurtigruta på vei ut fra Trondheim havn med to cruiseskip i bakgrunnen

Det er gjennomført et forprosjekt for smarttelefonløsning for bruk i forbindelse med guiding i Nidarosdomen. Dette er en videreføring av lydguidene fra 2002. Med erfaringene fra forrige prosjekt som basis, ønsker man å se på nye metoder å formidle historien på til våre besøkende ved å utnytte dagens teknologi. Dette gir muligheter for mobilguiding til besøkende i tillegg til en rekke andre funksjoner. Finansiering av prosjektet er ikke klar; men utredning av mulighetene for nye formidlingsmetoder vil bli videreført i 2011.

2.2 Butikk

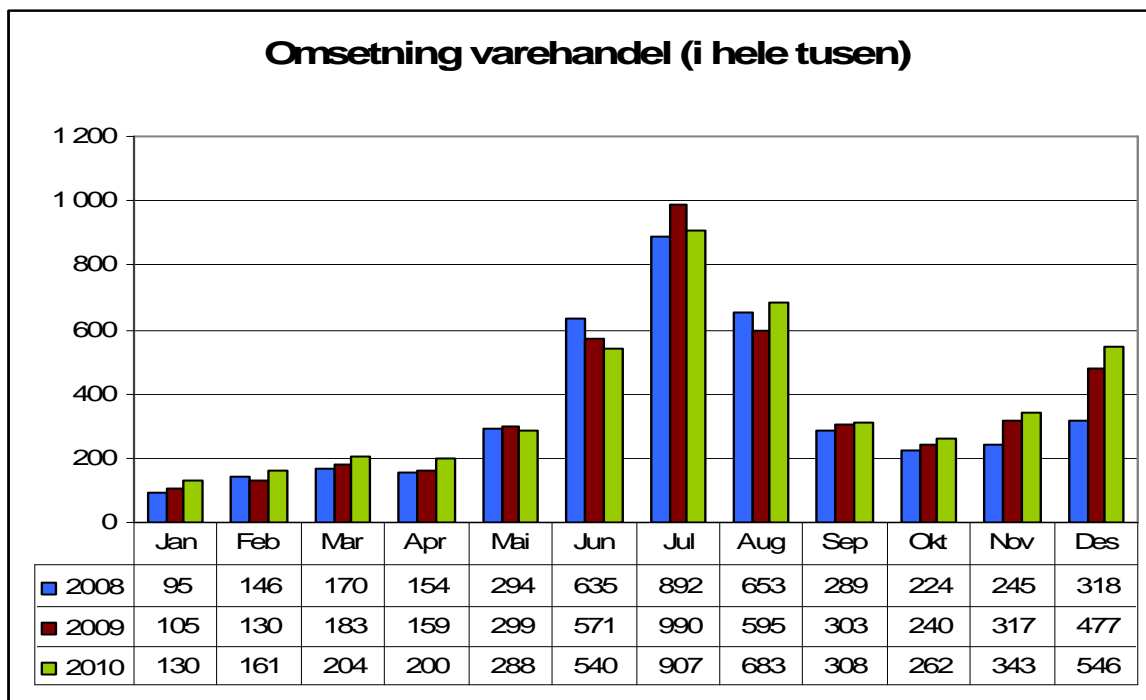
Butikken ved Nidarosdomen

Butikken nådde sine omsetningsmål for 2010 til tross for generell nedgang i besøket i anlegget for øvrig. Økningen for butikken ligger i perioden utenfor høysesong, noe som kan forklares med økt besøk og salg til kunder fra Trondheimsregionen. Det har i flere år vært arbeidet med å synliggjøre butikken som en attraktiv gavebutikk for byens befolkning. Mye kan tyde på at vi er på riktig vei i dette arbeidet.

Butikken har også i 2010 hatt 3 avdelinger; Hovedbutikken "Butikken ved Nidarosdomen" er en del av Besøkssenteret - knutepunkt for hele anlegget. Her finnes et bredt utvalg av produkter knyttet til anlegget, historien og utstillingene. Museet i Erkebispegården og Riksregaliene har hver en liten butikkavdeling med produkter knyttet til utstillingene.

I tillegg hadde butikken en salgsbod under årets Olavsfestdagene med bedre omsetning og respons enn noen gang tidligere. Vareutvalget her er produkter med tema som passer både festivalen og vår profil; riddere, prinsesser og middelalder.

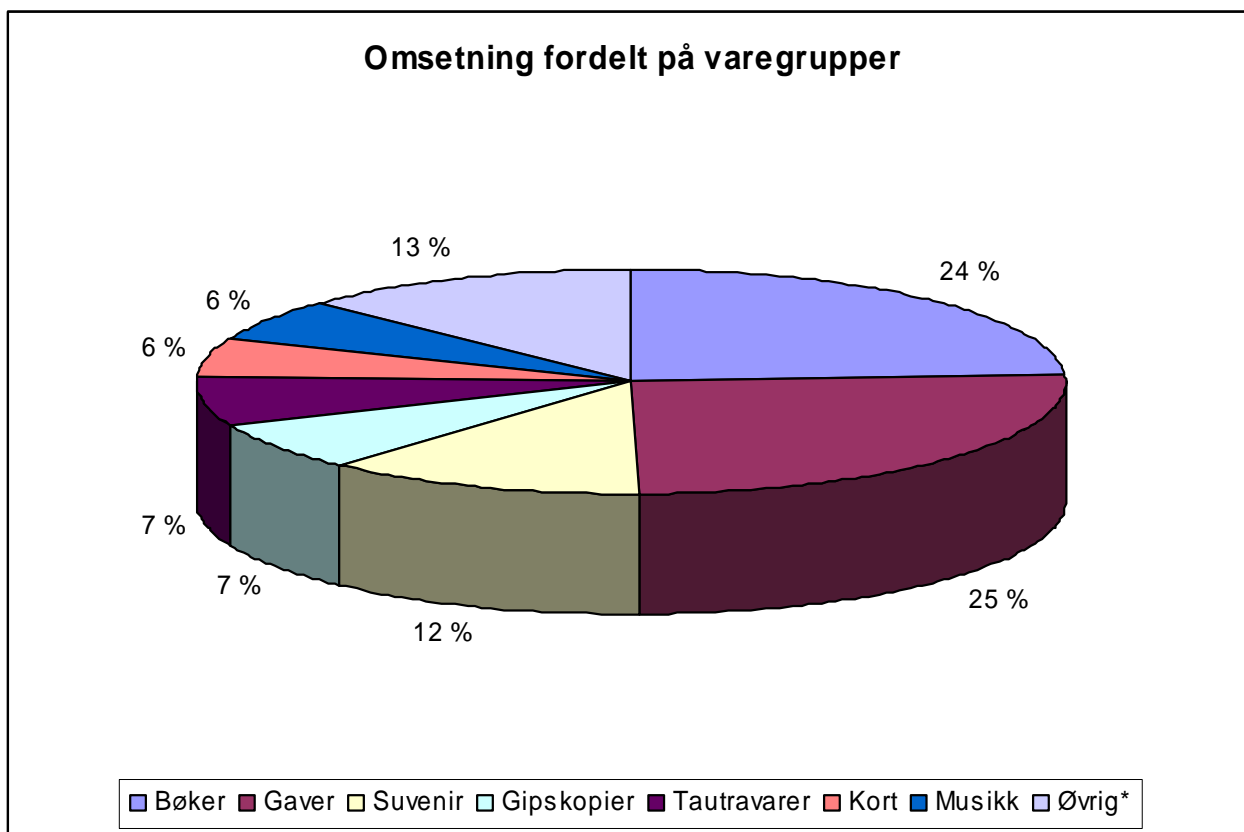

Butikkens sesonger kan grovt sett deles i to: mai til august som domineres av turisttilstrømmingen til Nidarosdomen, og vareutvalget er først og fremst tilrettelagt for turister og deres etterspørsel og behov. Disse månedene er viktige i forhold til budsjettmål, ettersom over 50 % av årets omsetning skal oppnås her. I denne perioden hadde butikken i år en svikt på 4 % i forhold til budsjett, mens det for billettsalget var hele 11 %. At butikken likevel klarer å opprettholde noe av omsetningen til tross for mindre billettsalg og besøk, er vi meget godt fornøyd med.

Julehandelen (november/desember) hadde en økning på 12 % i forhold til året før. Desember har dermed blitt en ny høysesong for butikken med omsetning på linje med juni måned. Årets julebutikk åpnet 20. november, og i adventstiden pyntet vi Besøkssenteret for første gang med et juletre for å skape førjulsstemning. Årets tre ble pyntet med engler laget av barn som deltok på førjulsarrangementet "Englesøndag".

For å øke servicegraden ovenfor utenlandske besøkende, ble det til høysesongen 2010 innført mottak av Euro i salgspunktene våre.

Aktivitetsplan for butikken er tatt i bruk, og vi har fått et større fokus på aktiviteter og sesonger. Innkjøp på varemesse til vår og høst-sesong er med på å fornye butikken og vareutvalget. Nær kontakt med pilegrimsmiljø og andre fagmiljø gir tips om ny litteratur og musikk som er med på å holde vareutvalget aktuelt.

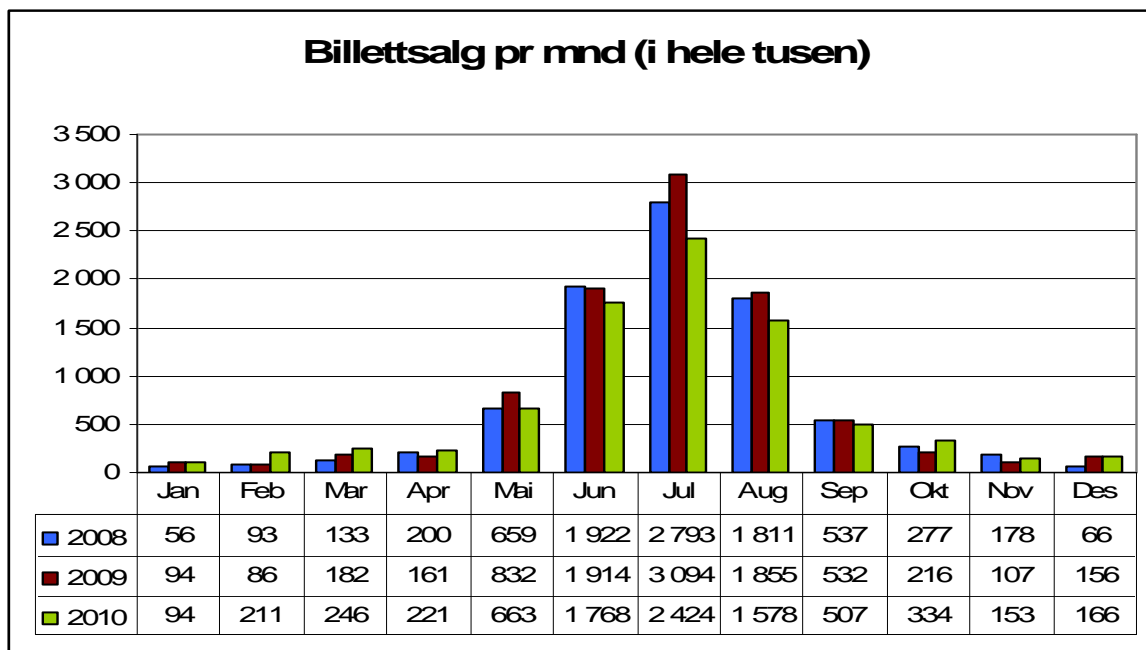
Graf som viser omsetning fordelt på de ulike varegruppene. Kategorien øvrig inneholder: smykker, historiske kopier, drops/urter, barneprodukter og porto.

Guidebøker

I 2010 ble miniguident for Nidarosdomen revidert, med nye bilder en del ny tekst. Biskop Tor Singsås ble invitert til å skrive innledningen i den nye utgaven. Arbeidet med mersalg av guidebøker er videreført i 2010, men med en nedgang i besøk i høysesong kombinert med en økning i den større guideboken, har ført til at salget av miniguider har hatt en nedgang. Salget av den store guideboken for Nidarosdomen (utgitt 2009) er mer enn doblet siste år (fra 800 til 2051 stk).

Billettsalg

Billettprisene har vært uendret i 2010. Svikten i billettsalget skyldes mindre tilreisende/besøkende til Nidarosdomen. Fellesbilletten for hele anlegget er videreført, og andelen "all in one – billetter" i forhold til totalt billettsalg er på samme nivå som året før. Billettautomater er tatt i bruk både inne og ute for å avlaste toppene på de mest hektiske dagene i høysesongen.

Nye produkter

Det arbeides kontinuerlig med å finne nye produkter til butikken. Vi deltar på messer for å finne passende produkter, men arbeider også for å utvikle egne produkter som finnes bare hos oss.

Utvalget av turistrelaterte produkter er opprettholdt, og noen nye produkter er kommet til; penn, magneter, nøkkelhank og postkort med nye motiver. Det er produkter med størst gjenkjenningseffekt; rosevinduet, vestfronten eller Nidarosdomen i fugleperspektiv som selger best uavhengig av type produkt til denne gruppen.

Julekrybben i malt versjon. Finnes også i hvit.

Nidarosdomens egen julekrybbe er årets signaturprodukt fra Nidarosdomen. I samarbeid med Birka – nasjonalt senter for kunsthåndverk, ble det satt i gang et arbeid tidlig på året med mål om å ha produktet i butikk til julehandelen. Birkas designer sto for formgivingen, og produksjon foregår i Trondheim. Dette ble et hel-trøndersk kvalitetsprodukt med tilknytning til Nidarosdomen som både vi og våre kunder er meget godt fornøyd med. Lansering var i slutten av november, og vi fikk omtale både i Adressa og ulike lokalaviser i Trøndelag. Julekrybben blir å få kjøpt hele året igjennom, og planen er å komplettere krybben med de tre vise menn til julen 2011.

Nettbutikk

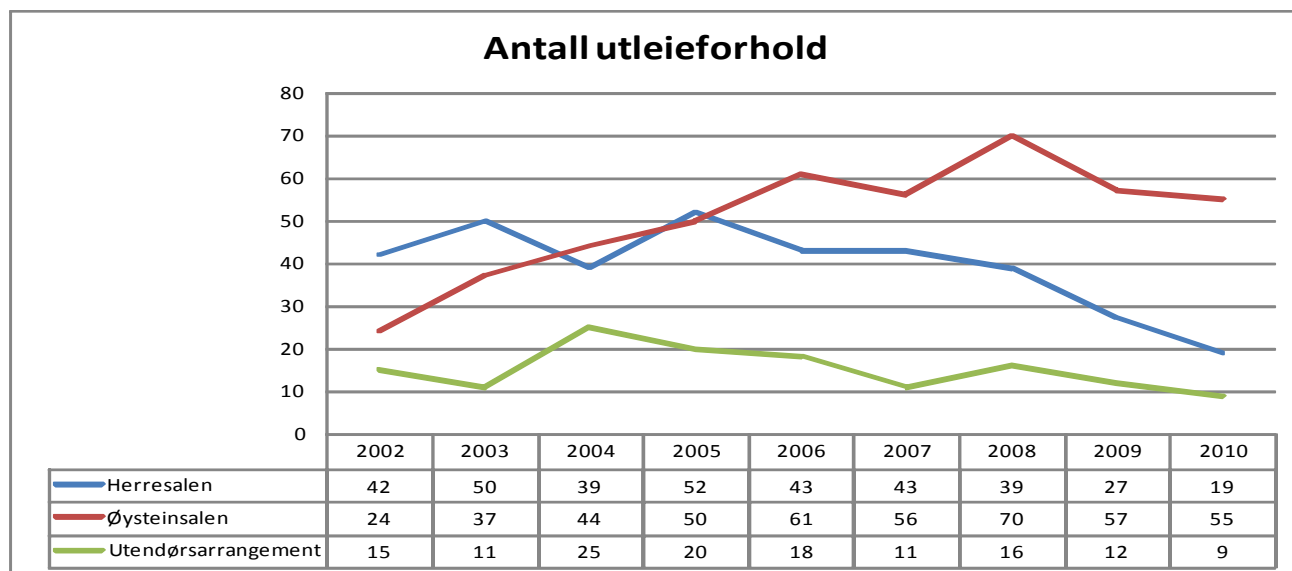
Utvikling av nettbutikken har vært mer ressurs- og tidskrevende enn først antatt. 1. desember kunne vi endelig tilby et utvalg av butikkens varer til norske kunder. Erfaringene så langt er at det er vel så mange utenlandske kunder som viser interesse og ønsker å handle. Arbeidet med utvikling av nettbutikken vil fortsette i 2011.

Mystery Shopper

Det har også i 2010 vært gjennomført brukerundersøkelser vår og høst i Butikken ved Nidarosdomen ved hjelp av Mystery Shopper. Det er gledelig å se at arbeidet med service og salg har gitt resultater. Våren 2010 fikk vi prisen for mest fremgang i salg/serviceytelse blant butikker i midtbyen, og høsten scoret vi enda høyere! Dette inspirer til å forsette arbeidet med salg og service i rekruttering og opplæring av ansatte.

2.3 Utleie

Vi har følgende lokaler som leies ut på jevnlig basis: Representasjonslokalene i Nordfløy, Øysteinsalen i Bispefløya, Møterom i Besøkssenteret, Borggården og Ytre Kongsgård.

Grafene viser utvikling i antall arrangementer i de ulike lokalene

Det har vært en nedgang i antall utleieforhold for alle våre lokaliteter. Dette har medført at vi ikke nådde budsjettmålene for 2010. Størst har nedgangen vært i Herresalen der Trondheim Kommune, som tidligere var en stor leietaker ikke lenger bruker salen like ofte.

Herresalen

Antall kommunale arrangement synker fortsatt, totalt ca 3350 gjester. En ny faktor er at arrangører påpeker at det er vanskelig tilgang til salen for gjestene, da det ikke er heis. I

tillegg til er det holdt fem konserter i Herresalen i 2010 der det ikke er stilt krav om vertskapsrolle.

Vertskapsfordeling i Herresalen

	Regjeringen	Trondheim kommune	Rektor NTNU	Kirken	Fylkesmann Fylkesordfører	Direktør NDR	Annet	Totalt
2007	1	33	1	4	0	2	2	43
2008	0	28	0	5	0	5	1	39
2009	0	14	0	4	2	5	2	27
2010	0	4	2	3	1	1	3	14

Øysteinsalen

Antall arrangementer her har vært synkende siste år. Vi ser at flere mottakelser er flyttet hit fra Nordfløy bl.a. grunnet universell utforming.

Borggården, Ytre Kongsgård og Bastionen

Disse områdene leies ut via kontakt med citymanger.no. Det var i 2010 totalt åtte arrangement her på disse lokalitetene hvorav Olavsfestdagene er helt klart det største. Det gikk over 7 dager.

Historisk marked i Borggården under Olavsfestdagene

2.4 Utstilling

Vi har faste utstillinger i Museet Erkebispegården og Riksregalieutstillingen samt rekonstruksjonen av det gamle verkstedet i Besøkssenteret. I tillegg har vi lokaler der vi kan ta i mot skiftende utstillinger.

Museet Erkebispegården

Skulptursamlingen i Museet Erkebispegården

I samarbeid med Vitenskapsmuseet er det gjennomført en oppdatering av informasjon om myntverkstedet i utstillingen. Ny forskning har gitt ny kunnskap. Dette har resultert i gjennomgang og utskiftning av enkelte gjenstander i monterer knyttet til myntverkstedet, og nye tekstplansjer. Det ble arrangert en markering av dette i november med foredrag, myntslåing i utstillingen og omvisning i Gantes Hall.

Verkstedsutstillingen i Besøkssenteret

Videreutvikling av utstillingen i Besøkssenteret som viser Restaureringshistorien er startet i samarbeid med eksterne formgiver.

Skiftende utstillinger

Utstillingen "Bein" som er en vandreutstilling produsert for Nordisk Middelaldernetverk ble avlyst grunnet manglende ressurser. NDR har ikke tatt i mot noen skiftende utstillinger i 2010 av samme grunn.

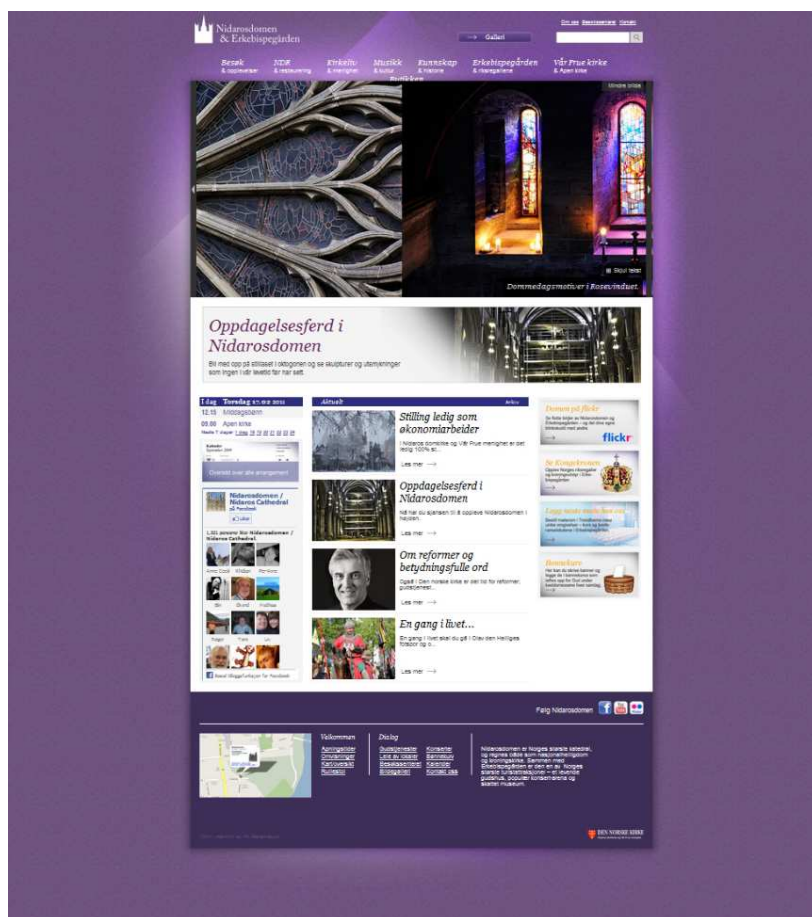
2.5 Markedsføring

I februar ble det tilsatt markeds- og informasjonsmedarbeider i nyopprettet stilling. Bakgrunnen for dette var behovet for å styrke kompetansen innen dette området og arbeide mer målrettet med markedsføring og salg.

Ny hjemmeside

I november kunne vi endelig lansere ny webside i samarbeid med Nidarosdomen og Vår Frue menighet. Den nye siden har fått gode tilbakemeldinger fra både ansatte, samarbeidspartnere og besøkende. Siden oppfattes som innbydende, informativ og oversiktlig. Siden finner du på www.nidarosdomen.no.

Den nye hjemmesiden er et veldig godt grunnlag, både for å øke kjennskapet til NDR – og for å selge våre formidlingstilbud og lokaler til leie, gjennom informasjon og promotering på siden. Det er imidlertid veldig viktig at siden driftes og oppdateres jevnlig, slik at den fremstår som dynamisk og relevant. Siden er lagt opp til å ha ulike versjoner – på ulike språk. Vi håper å få laget en engelsk og tysk versjon i løpet av 2011 – som gir oss muligheten til å informere og promotere Nidarosdomen som attraksjon til potensielle besøkende fra utlandet

Markedskanaler og informasjon til publikum

Det er produsert en film om Nidarosdomen og NDR i samarbeid med TMM produksjon. Filmen er planlagt vist på fjernsyn i løpet av våren 2011. Det lages også en DVD- versjon på tre språk som skal selges i butikken. I tillegg til at filmen vil bli et viktig salgsprodukt i butikken skal den brukes til markedsføring av våre attraksjoner og vår håndverkskompetanse.

Sosiale medier som Facebook, Flickr og YouTube er tatt i bruk og gir spennende mulighet til å kommunisere ut våre arrangementer og NDRs øvrige virksomhet.

Det er tatt i bruk infoskjermer i Besøkssenteret, Museet og Riksregaliene med informasjon til våre besøkende. Her gis det informasjon om åpningstider, billettpriser og hva som skjer til en hver tid.

3 RESULTATMÅL 3

Kompetanse

3.1 Kompetansesenter

NDR har jobbet aktivt med å utvikle internasjonale forbindelser. Vi har hatt deltakere på steinfestivaler både i Frankrike og England, på kalkforum i Skottland og Danmark og deltatt på seminarer og kurs i inn og utland.

Vi hadde i juni besøk fra den internasjonale foreningen som jobber med å få en felles godkjenning av håndverksutdanning, EACD; European association of building crafts and design. Byggnadshytta fra Gotland var her på studiebesøk med styre, länstyrelse og representanter fra Riksantikvarembetet.

Besøk på glassverkstedet fra styret i EACD

Det er inngått avtale om utveksling med bygghytta i Lincoln. Gjennom avtaler med den tyske organisasjonen Baden- Wurttemberg Scholarship har vi i 2010 hatt en steinhogger utplassert i 7 måneder, og en gipsmaker i 3 måneder. Samarbeidet med organisasjonen fortsetter.

NDR har etablert kontakt med RiO – Restaureringscenteret i Odda. Med utspring fra Norsk vasskraft og industristadsmuseum og restaureringen av kraftstasjonen Tysso 1 er det planer om å etablere et kompetansesenter for restaurering av industrielle kulturminner. NDR har deltatt i Odda med både kursing innen smiing, foredrag på restaureringskonferanse og møter med RiO for å diskutere oppbyggingen av et slikt kompetansesenter.

NDR er medlem i Dombaumeisterverein, den europeiske foreningen for katedraler. Foreningen arrangerer årlige møter, i 2010 i Regensburg i Tyskland, der NDR hadde tre deltakere. Dette er et viktig samlingspunkt for å knytte kontakter og utvikle internasjonale nettverk.

NDR deltar hvert år på steinhuggerfestivaler, i år hadde vi deltakere på festivaler både i York i England og Savern i Frankrike.

NDR hadde deltakere og foredragsholder på den Nordisk Forum for bygningskalk i Køge i Danmark, og deltakere på Building Limes Forum møte i Edinburgh.

3.2 Kollegagrupper

NDR mottok i 2009/2010 kompetansemidler fra Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), til et prosjekt om å utvikle kollegagrupper og kollegaveiledning/kunnskapsledelse som metode for å ivareta og implementere medarbeidernes åpne og skjulte kunnskap og kompetanse.

Det er gjennomført samlinger for alle ansatte i januar/februar 2010. Hensikten var å få en samlet diskusjon om nåsituasjonen, tanker og ideer om felles kompetanseutvikling, oppstart og sammensveising av kollegagrupper. Kollegagruppene ble satt sammen på tvers av avdelingene. Gruppeledere ble rekruttert blant ansatte, og disse har hatt et eget opplæringsopplegg.

I forbindelse med at NDR over lengre tid har jobbet med etikk og verdier, ble kollegagruppene benyttet i dette arbeidet. Ansatte i NDR har svært ulike arbeidsoppgaver, og jobber på ulike steder i anlegget. Gruppene har jobbet med arbeidsmiljø som tema i etterkant av arbeidsmiljøundersøkelsen, samt kunnskapsdeling og sosiale tiltak mv.

Erfaringene med å jobbe i kollegagrupper har vært positive, og det har bidratt til økt involvering og større engasjement fra alle ansatte.

3.3 Rekruttering og opplæring av publikumsverter

Vi mottok i år over 200 søknader om sommerjobb. Brede annonsering enn tidligere ga nærmest en dobling i antall søknader i forhold til tidligere år. Det var viktig å nå en bred søkermasse fordi språkkompetanse er viktig. Sommersesongen fra 1.mai – 14.september er våre mest besøkte måneder i løpet av året der vi har utvidet tilbud og økt bemanning. Hovedfokus er å gi et best mulig tilbud til våre besøkende. Vår faste stab av publikumsverter ble utvidet med 36 sommeransatte. En stor del av disse har jobbet hos oss tidligere. I år ble det rekruttert 12 nye. Personer med gode språkkunnskaper ble prioritert.

Grunnopplæring for sommeransatte ble utvidet til 2 kurshelger i april. Grunnkurset skal gi en basiskunnskap både om anlegget, NDR og rutiner. Brann, førstehjelp og gjennomgang av sikkerhetsrutiner inngår i kurset. Nye guider deltok på utvidet opplæringsprogram i april og mai med muntlig prøve i begynnelsen av juni.

Våre faste ansatte publikumsverter har deltatt i NDRs kollegagrupper der man bl.a. utveksler kompetanse på tvers av avdelingene og blir bedre kjent med kolleger i bedriften. Det er arrangert to fagkvelder for publikumsverter i høst med eksterne foredragsholdere der tema var myntverkstedet og gullsmedkunst. I tillegg ble det gjennomført 3 kurskvelder for guidene for utvikling av temaomvisning i kapellene i Nidarosdomen. De deltar også på årlig opplæring i brann, sikkerhet og førstehjelp.

3 av våre faste publikumsverter har deltatt i salgs- og servicekurs i regi av Midtbygruppen. .

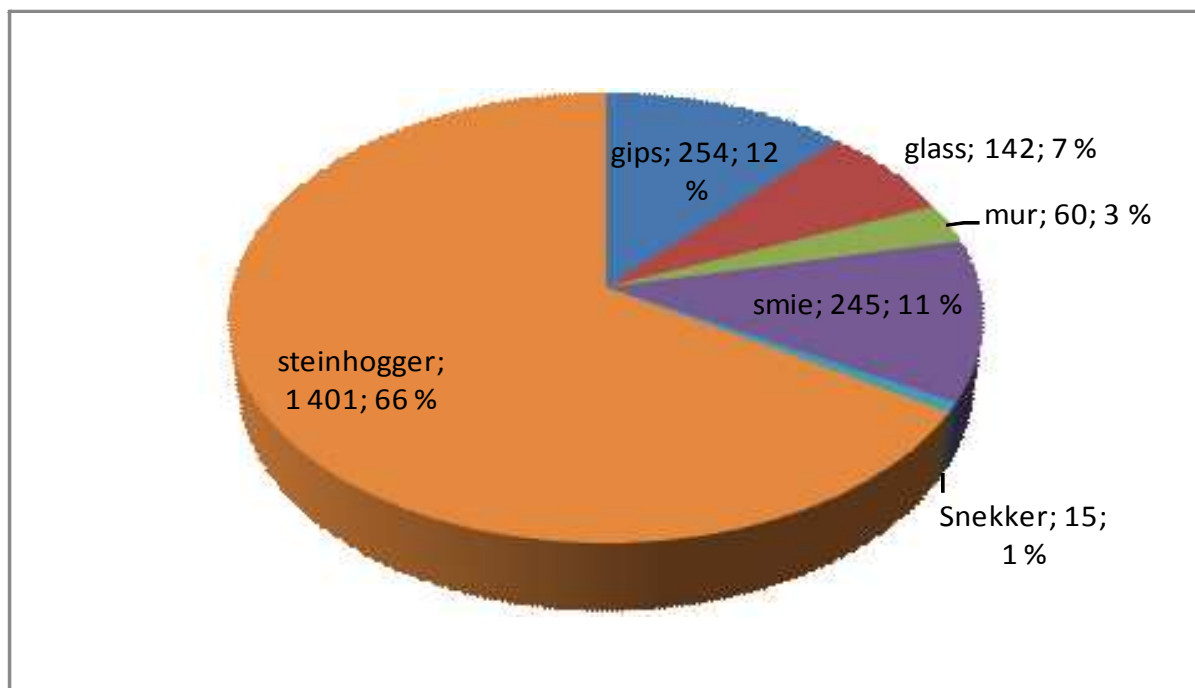
Samarbeidet med menigheten om å gjøre Nidarosdomen mer tilgjengelig for besøkende i lavesesong er videreført med utvidet åpningstid. Vi ser imidlertid at det er utfordrende å kombinere mottak av grupper til omvisning med orgeløvelser i kirken; så den totale kapasiteten for omvisninger er ikke økt vesentlig.

3.4 Bachelorgrad i Teknisk bygningsvern og restaurering

Bachelorstudiet i teknisk bygningsvern er nå inne i sitt tredje studieår. I 2010 var undervisningen konsentrert om bygningshistorie, tverrfaglige kurs i muring og trearbeid, kulturminners rettsstilling i Norge og vernefilosofi. Det har også vært gjennomført spesialfaglig praksis med oppgaveinnlevering relatert til hver håndverkers fag. De fleste håndverkerne hos NDR gjennomfører oppgavene innenfor planlagte arbeidsoppdrag i bedriften.

3.5 Eksterne oppdrag

Alle verkstedene har hatt eksterne oppdrag i 2010, i større eller mindre grad. Hovedtyngden av oppdragene har vært i nærområdet, en stor del på kirker og kirkegårder i Trondheim.

Eksterne oppdrag pr. verksted; timer og prosentandel.

Glassverkstedet har gjennomført befaringer/utredninger for ulike kirker blant annet Halden, Holmestrand og Urnes stavkirke

NDR har gjennomført et større oppdrag på Ilen kirke, med hugging og montering av nye kapiteler til vestportalen. Det er også laget en tilstandsrapport på portalene på Baroniet i Rosendal.

Mange av de mindre oppdragene har vært rådgivningsoppdrag, der NDR har vært byggherres rådgiver opp mot gjennomføring av arbeidene fra eksterne entreprenører.

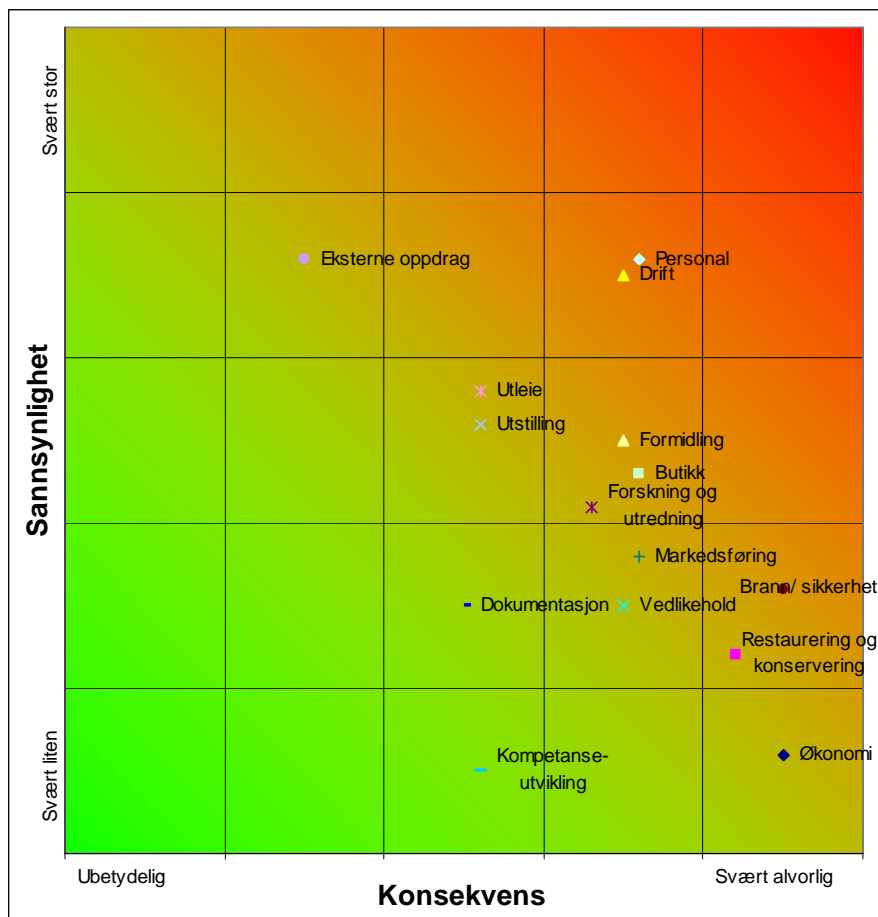
Gipsverkstedet har hatt flere oppdrag med restaurering av gipsornamentikk i verneverdige og fredete bygninger.

I 2010 hadde vi også et større oppdrag i saga med deling av prøvetester for Fesil, et prosjekt som vil fortsette i 2011. Dette oppdraget utgjorde i 2010 ca. 13 % av eksterne oppdrag for steinhoggerverkstedet.

4 OVERORDNET RISIKOBILDE

Ved utarbeidelse av risikoanalysen ble det tatt utgangspunkt i områdene under de tre resultatmålene, og nummerering er i henhold til dette.

Analysen er et arbeidsredskap som danner grunnlag for prioriteringer av oppgaver, og benyttes under oppfølging framover.

Tabell der risikoen vises. Arbeidsområder som kommer fram i det røde område vil få spesielt fokus i 2010

I tabellen fremkom særlig Personal og Drift som kritiske områder.

Det har i 2010 vært jobbet spesielt med å få kartlagt feil og mangler ved tekniske anleggene. De mest kritiske feilene og manglene har blitt utbedret i løpet av året, men det gjenstår fortsatt store og kostnadskrevenende utfordringer i kommende år.

På personalsiden har det vært jobbet med lederutvikling, og det er det lagt planer for personalpolitikk. Ultimo 2010 ble det utlyst en stilling innenfor personalområdet,

med ansettelse på vårparten i 2011. Som følge av disse tiltakene forventes risikoen å være redusert til akseptabelt nivå.

Områdene Formidling og Butikk lå også i ett område som krevde nærmere analyse og eventuelle tiltak. Begge disse områdene, samt Utleie og Utstilling, ligger innenfor Formidlingsavdelingens ansvarsområder. Et hovedgrep var å omorganisere Formidlingsavdelingen, slik at ansvarsområder ble tydeligere definert. I begynnelsen av året ble også Markedskonsulent tilsatt, men denne sluttet høsten 2010 da han fikk annen jobb. I de siste månedene av året har det vært engasjert vikar for å ivareta disse oppgavene.

Den mest kritiske faktoren var manglende besøk, hvor konsekvensen ville være manglende inntekter. Allerede ved starten av året ble det iverksatt tiltak, ved at det ble innført inngangsbillett også i vinterhalvåret. (Tidligere hadde kun bestilte grupper løst inngangsbillett). I juni ble "Finanskrisen" ute i Europa merkbar ved at besøkstallene gikk ned. I løpet av månedene juni, juli og august ble det solgt 14.000 færre billetter enn det foregående året. Dette førte til en kraftig nedgang i inntektene.

I tillegg ble det med virkning fra 1.7.10 innført "Kulturmons" på inngangsbilletter. Ettersom det lå en føring på at prisene ikke skulle øke som en følge av "Kulturmons", førte dette til en reduksjon i inntektene fra innføringstidspunktet med ca. 6 %.

I forhold til Butikken, hvor også konsekvensen er bortfall av inntekter, har det vært satset på å ha et spennende vareassortiment rettet mot nærmarkedet, i tillegg til artikler rettet mot turistmarkedet. På slutten av året ble det i tillegg åpnet nettbutikk for å dekke et eksternt marked.

mål	Arbeidsfelt	risikobilde	Sannsynlighet	konsekvens	tiltak
1,1	Restaurering og konservering	ved manglende oppfølging vil forfallet akselerere	liten - restaurering er prioritert	svært alvorlig, kan gi skader på bygninger og personer	
1,2	Drift	andre arbeidsoppgaver tar fokus fra kontrolloppgaver	middels	alvorlig, tekniske anlegg blir ikke fulgt opp - kan gi følgeskader	Kartlegge og utbedre feil og mangler ved anleggene
1,3	Vedlikehold	manglende midler fører til at vedlikeholdet ikke kan gjennomføres	liten	alvorlig, manglende vedlikehold kan medføre følgeskader og større kostnader på sikt	
1,4	Forskning og utredning	manglende ressurser innenfor forskning gir for dårlig beslutningsgrunnlag.	liten	alvorlig Feil beslutninger kan tas ifht. restaurering	
1,5	Brann/ sikkerhet	manglende rutiner, kontroller og gjennomføring av tiltak kan utgjøre en sikkerhetsfare.	liten	svært alvorlig, kan gi skader på bygninger og personer	lage og gjennomføre planer som prioriterer kontrolloppgaver og oppfølging av brann og sikkerhet
1,6	Dokumentasjon	mangler ressurser og kompetanse til å få utført dokumentasjon og ivarett arkiv og samlinger	liten	moderat, på sikt vil manglende dokumentasjon kunne få følger for senere arbeid	
1,7	Miljøledelse				
1,8	Personal		stor	alvorlig, personale blir ikke ivarett, utilfredshet	Sørge for at kompetanse er tilgjengelig. Jobbe med opplæring, lederutvikling, personalpolitikk.
1,9	Økonomi	manglende økonomistyring, mislighold	meget liten	svært alvorlig,	Kontrollrutiner
2,1	Formidling	manglende besøk, lite attraktivt tilbud	moderat	alvorlig, manglende inntekter	utvide tilbudene til flere grupper, sørge for god kvalitet på tilbudene
2,2	Utstillinger	manglende besøk, lite attraktivt tilbud	moderat	moderat, manglende inntekter	
2,3	Butikk	manglende omsetning, butikken framstår ikke som interessant. Mindre besøk pga ytre forhold (finanskrise)	moderat	alvorlig, manglende inntekter	lage planer for å nå nye kundegrupper
2,4	Utleie	manglende utleie, lokalene framstår ikke som interessante. For mange restriksjoner	moderat	moderat, manglende inntekter	
2,5	Markedsføring	når få, våre tilbud er ikke kjent	liten	alvorlig, manglende inntekter	
3,1	Eksterne oppdrag	vår kompetanse er ikke kjent	stor	lav	

5 ØKONOMI

5.1 HOVEDTALL 2008 – 2010

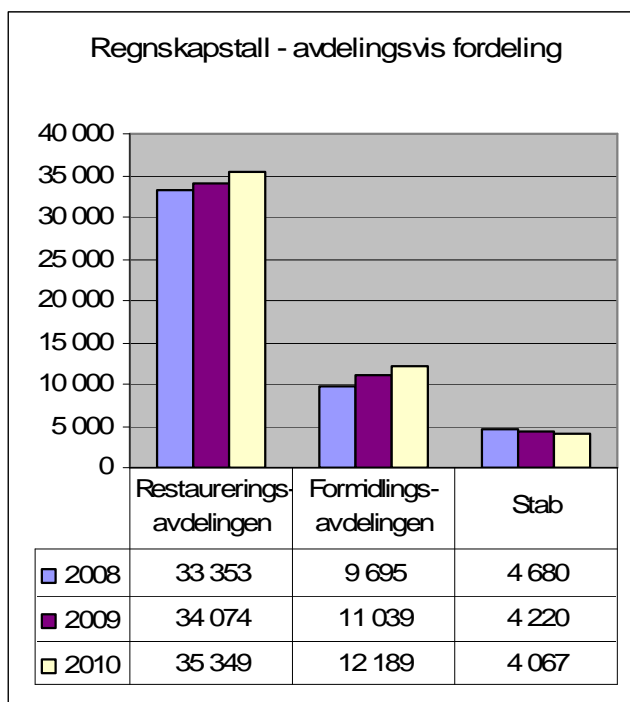
Kap. 4592/1592 Nidaros domkirke m.m.	2010	2009	2008
DRIFTSINNEKTER	50 538 000	49 839 000	47 868 000
Statsbudsjett (tildelt bevilgning - inntektskrav)	29 676 000	29 265 000	28 309 000
Overført fra forrige år	506 000	140 000	799 000
Tildeling Artilleribygget	1 700 000		
45920320 Faste leieforhold	2 278 000	2 354 000	2 039 000
4592021* Salgsinntekter	5 181 000	4 904 000	4 653 000
45920220 Billetinntekter	8 496 000	9 198 999	8 734 000
4592023* Oppdragsvirksomhet	1 163 000	959 000	1 062 000
45920250 Andre tilskudd	60 000	742 000	361 000
45920310 Utleie repr. lokaler/Øysteinsal	939 000	1 261 000	1 097 000
45921* Refusjoner	539 000	1 016 000	814 000
DRIFTSUTGIFTER			
LØNSSKOSTNADER	26 721 000	25 675 000	24 422 000
15921110 Organiserte stillingshjemler*	19 549 000	20 173 000	19 162 000
15921118 Overtid/tillegg – org. stillingshjemler	459 000	469 000	311 000
15921120 Ekstrahjelp*	2 029 000	1 116 000	1 204 000
15921128 Overtid/tillegg - ekstrahjelp	90 000	89 000	99 000
15921150 Renholdspersonell**	1 124 000	636 000	611 000
15921170 Styrever, råd, utvalg	159 000	105 000	83 000
15921181 Arbeidsgiveravgift	3 311 000	3 087 000	2 952 000
DRIFTSKOSTNADER	24 884 000	23 658 000	23 306 000
1592121 Maskiner, inventar og utstyr	1 591 000	2 120 000	3 058 000
1592122 Forbruksmateriell	3 768 000	3 411 000	2 694 000
1592124 Kontortjenester mv	1 190 000	609 000	759 000
1592125 Konsulent tjenester	2 048 000	475 000	421 000
1592127 Drift av egne transportmidler	47 000	45 000	53 000
1592128 Vedlikehold av bygg/anlegg	4 696 000	4 448 000	4 064 000
1592129 Bygningers drift/lokalleie	10 234 000	11 466 000	10 928 000
15921230 Reiseutgifter, kurs, helse mv	1 310 000	1 084 000	1 329 000
SUM DRIFTSINNEKTER	50 538 000	49 839 000	47 868 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	51 605 000	49 333 000	47 728 000
DRIFTSRESULTAT	- 1 067 000	506 000	140 000

*Endring i fordelingen mellom 3421110 Organiserte stillingshjemler og 3421120 Ekstrahjelp kommer som følge av klarere definering av ekstrahjelp. Alle som ikke er i ett fast tilsetningsforhold belastes nå ekstrahjelp.

**Tilsetting av 2 nye renholdere, som følge av avtale med Kirkelig Fellesråd i Trondheim om renhold i Nidaros domkirke og renhold i Nidaros domkirke og Vår Frues menighets kontorlokaler.

5.1.1 RESSURSFORDELING

Restaureringsavdelingen har ansvar for drift, vedlikehold og restaurering av bygningsmassen, samt forskning og utredning. Avdelingen hadde ved utgangen av 2010 37 ansatte.

Avdelingen hadde et samlet budsjett på 35,3 mill. kroner, hvorav 16,7 mill. kroner gikk til lønn. Av de resterende 18,6 mill. kronene gikk nær 11 mill. kroner til husleier, strøm, varme, brann og sikkerhet.

Restaureringsavdelingen største utfordring er ett etter hvert kostnadskrevende vedlikehold av bygningsmassen med tekniske anlegg.

Formidlingsavdelingen hadde 12,2 mill. kroner i lønns- og driftsutgifter.

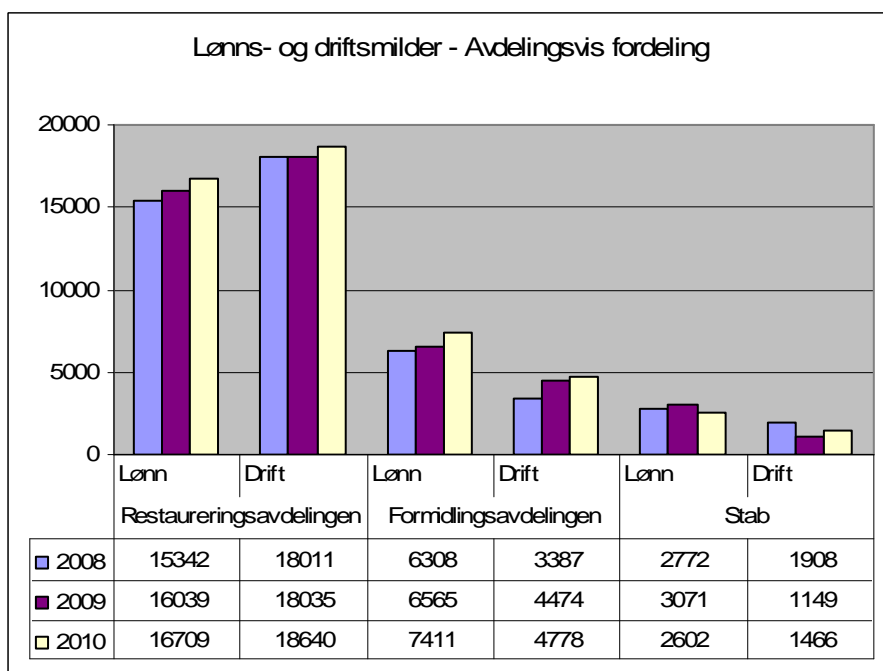
Avdelingens inntekter beløp seg til ca. 15 mill. kroner. Disse kommer fra billettsalg, salg av suvenirer, bøker med mer, utleie av konferanse- og representasjonslokaler samt

utleie til kafeen i Besøkssenteret.

Lønnsutgifter utgjorde ca. 7,4 mill. kroner. Ved utgangen av året hadde avdelingen 19 ansatte fordelt på hel- og deltidsstillinger. I tillegg kommer personell på tilkallingsliste. I løpet av sommersesongen var i tillegg ca. 40 verter og guider ansatt i korttidsengasjement for å ivareta vertskapsfunksjonen overfor besøkende.

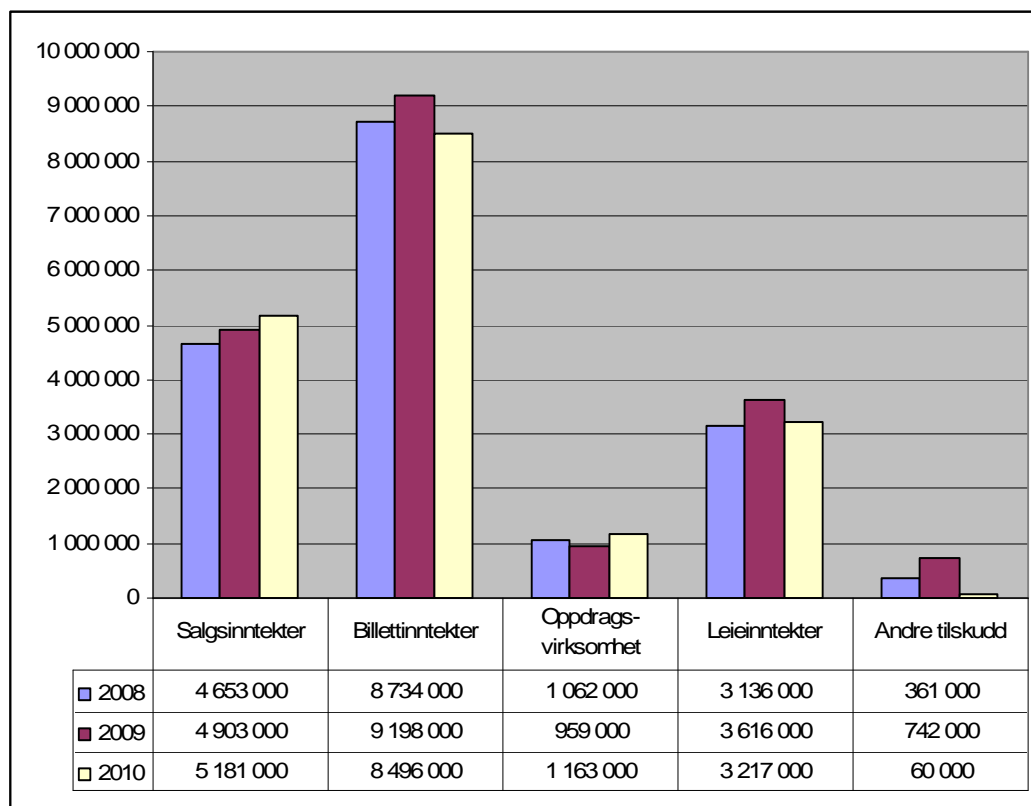
Driftsutgiftene omfatter bl.a. innkjøp av varer for videresalg, produktutvikling og -tilvirking, oppdatering og videreutvikling av publikumstilbudene og markedsrettete aktiviteter.

Stabens lønnsutgifter omfatter 5 stillinger, inkludert direktør. Den ivaretar fellestjenester, herunder personal- og økonomiforvaltning og saksarkiv.

5.1.2 Inntekter 2008 – 2010

Inntektskravet for 2010 var på til sammen 18.027 mill. kroner, fordelt med 2,366 mill. kroner på leieinntekter og 15,661 mill. kroner på salgs- og billettinntekter, oppdragsvirksomhet og andre tilskudd.

Etter å ha økende inntekter de siste år, kom en nedgang i inntektene i 2010. Nedgangen var på 1,3 mill. kroner (6,7 %) i forhold til 2009, og skyldes i hovedsak bortfall av billett- og leieinntekter.

Inntektene under leieinntekter ble kr. 851.000 over inntektskravet, men sett i forhold til 2009 var det en nedgang på 0,4 mill. kroner (11 %). Under salgs- og billettinntekter, oppdragsvirksomhet og andre tilskudd ble ikke inntektskravet nådd. Her ble inntektene kr. 761.000 under kravet.

Regnskapstallene harmonerer med siste års innspill til budsjettbehandlingen.

5.1.3 "Kultur moms"

Stortinget vedtok ultimo juni 2010 innføring av kultur moms med virkning fra 1. juli 2010.

I dette lå merverdiavgiftsplikt med en sats på 8 % på inngangsbilletter til museer, gallerier, fornøylesparker, opplevelsessentre og større idrettsarrangement. Også formidling av slike billetter ble ilagt en sats på 8 %. Det lå som en forutsetning at billettprisene ikke skulle øke som følge av innføringen av kultur moms.

Innføringen av kultur moms innebærer fradragrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser knyttet opp mot den nå avgiftspliktige virksomheten. Det ble ikke vedtatt overgangsordninger, eksempelvis i form av fradragrett for inngående merverdiavgift på varer og tjenester anskaffet før 1. juli 2010.

For å kartlegge hvilke konsekvenser dette vil ha for NDR ble det innhentet ekstern bistand. NDR handler innenfor mange virksomhetsområder; restaurering, håndverkstjenester, utleie, salg av inngangsbilletter, suvenirer, bøker mv., og områdene har til dels ulik merverdiavgiftsbehandling. På grunnlag av denne kartleggingen ble det utarbeidet interne retningslinjer for behandling av merverdiavgift, og fordelingsnøkler for inngående avgift. Samtidig ble det foretatt frivillig registrering i merverdiavgiftsregisteret for utleie av bygg og anlegg.

Innføringen av kulturmomsen har som formål å gi kulturinstitusjonene bedre økonomiske vilkår, ved at det nå gis fradragsrett for inngående avgift. I 2010 var det ikke mulig å hente ut full gevinst av dette, ettersom virkningstidspunktet ble satt til 1. juli uten noen form for tilbakevirkende kraft for behandling av inngående merverdiavgift.

At det skulle svares 8 % utgående merverdiavgiften på salg av billetter fra 1. juli innebar en reduksjon i inntektene på ca. 0,4 mill. kroner. Besparelser, som følge av fradragsrett for inngående merverdiavgift, gjaldt kun for anskaffelser foretatt etter 1. juli. Det innebar at det ikke kunne benyttes fradragsrett for de anskaffelsene som var foretatt før 1. juli, til tross for at de var direkte knyttet opp mot aktiviteter etter 1. juli.

Ettersom det var usikkerhet rundt innføringen av "kulturmomsen", både med hensyn til innføringstidspunkt og virkningsområde helt frem til vedtaket kom ultimo juni, var det heller ikke mulig å planlegge anskaffelser i forhold til dette.

5.2 Uerholdelige fordringer/avskrivninger av krav

Uerholdelige fordringer beløper seg til kr. 15.910 i 2010, og omfatter 2 fordringer.

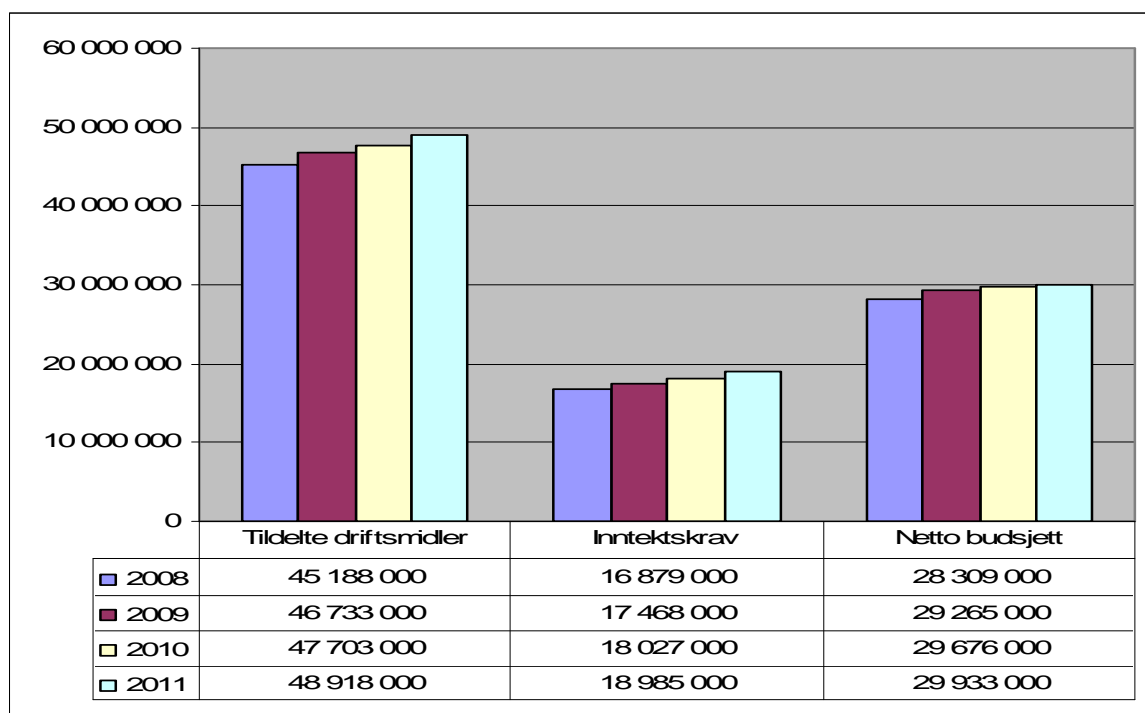
Den største fordringen, kr. 14.460, kom som følge av konkurs i ett eventbyrå. I brev av 18.5.10 ble det bedt om departementets samtykke til å avskrive fordringen. Departementet ga sitt samtykke i brev av 11.6.10.

Den andre fordringen, kr. 1.450, gjeldt turoperatør som etter hvert ble slått konkurs. I forkant av dette ble fordringen søkt inndrevet gjennom innkrevingssselskapet Kredinor.

5.3 Budsjettutvikling 2008 – 2011

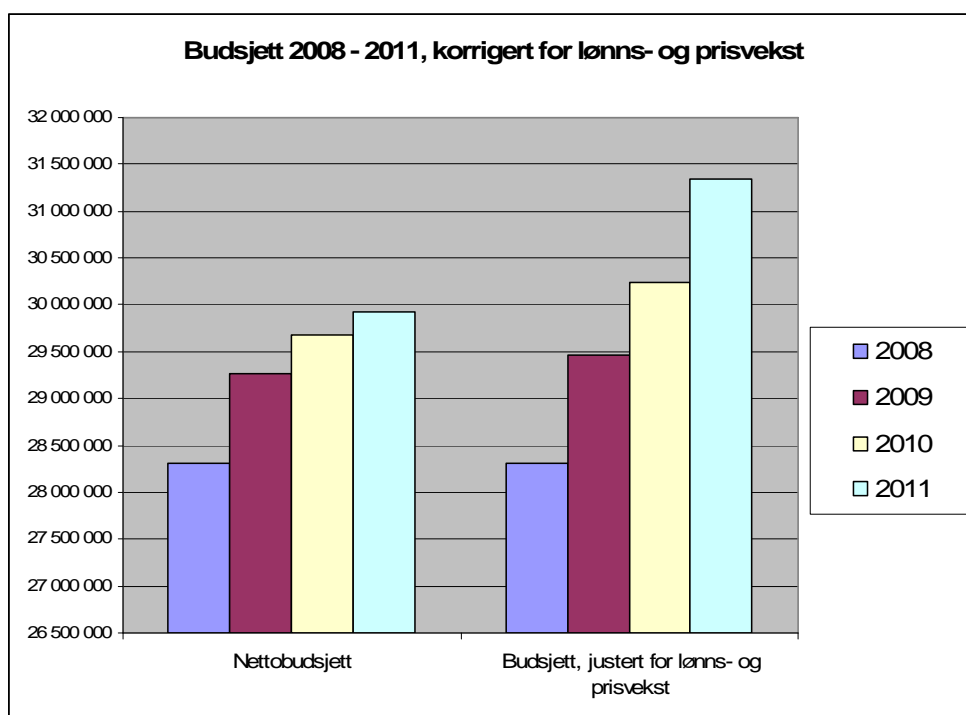
I de senere år har de økonomiske rammene blitt knappere. Det kommer som en følge av stadig økte inntektskrav, samtidig som det ikke kompenseres for lønns- og prisvekst i tildelingene over statsbudsjettet.

For 2011 er det en økning i netto budsjett på kr. 257.000 (0,87%) i forhold til 2010. Statistisk sentralbyrå oppgir at prisvekst fra desember 2009 til desember 2010 var 2,8%. I følge beregninger var lønnsveksten for egne ansatte på over 4,5%.

I tabellene er særskilt tildeling på 1,7 mill. kroner i 2010 og 0,3 mill. kroner i 2011 til istandsetting av Artilleribygget ikke tatt med.

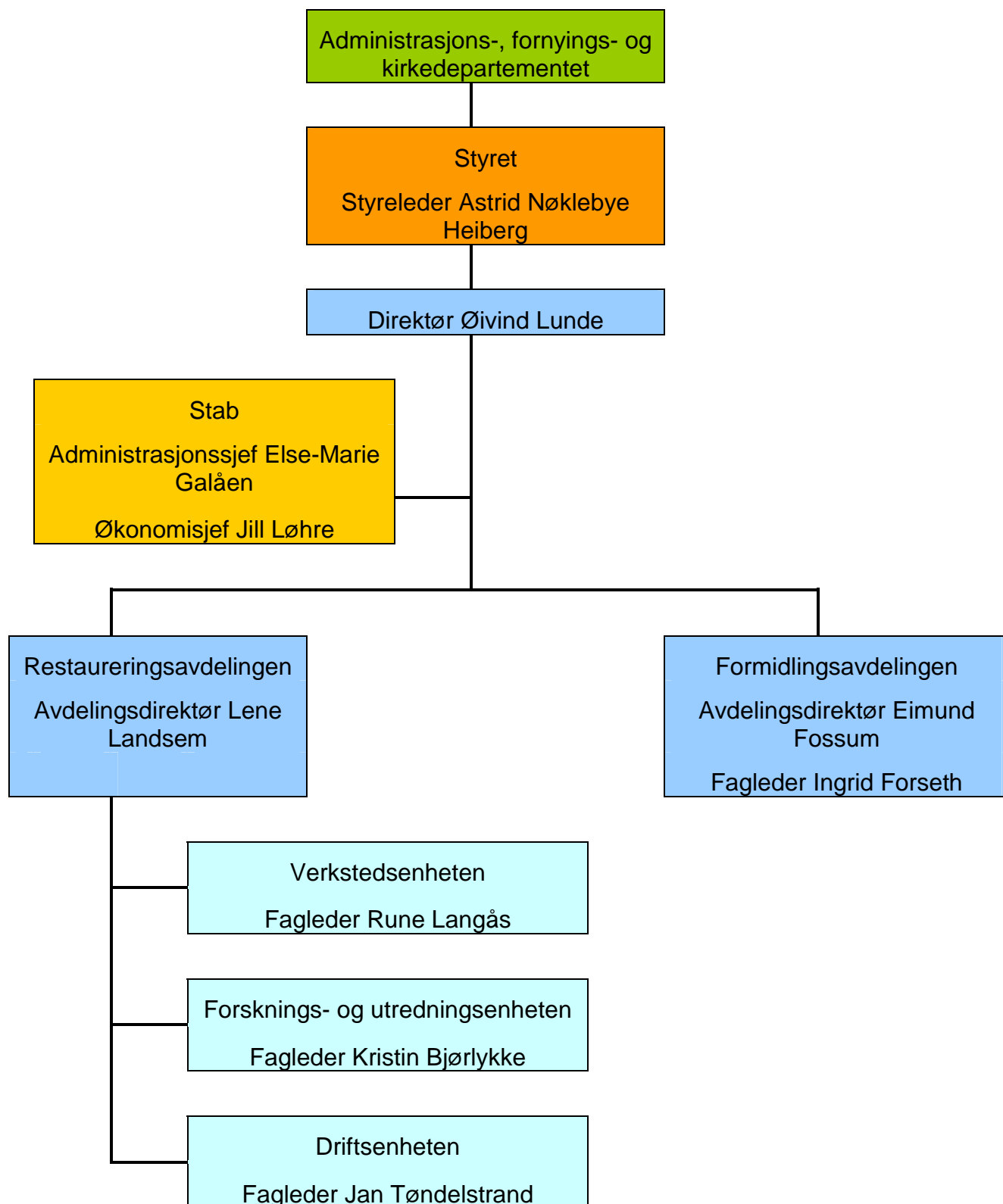
I tabellen er det søkt å synliggjøre utviklingen i de økonomiske rammene i løpet av de siste årene. Tabellen har to søyleoppsett, som begge tar utgangspunkt i 2008. Oppsettet til venstre viser den faktiske utviklingen i nettobudsjett (tildeling – inntektskrav). I søylen til høyre er det justert for lønns- og prisvekst i årene, 2009, 2010 og 2011.

6 ORGANISASJON OG PERSONAL

6.1 Organisasjon

6.1.1 Organisasjonskart

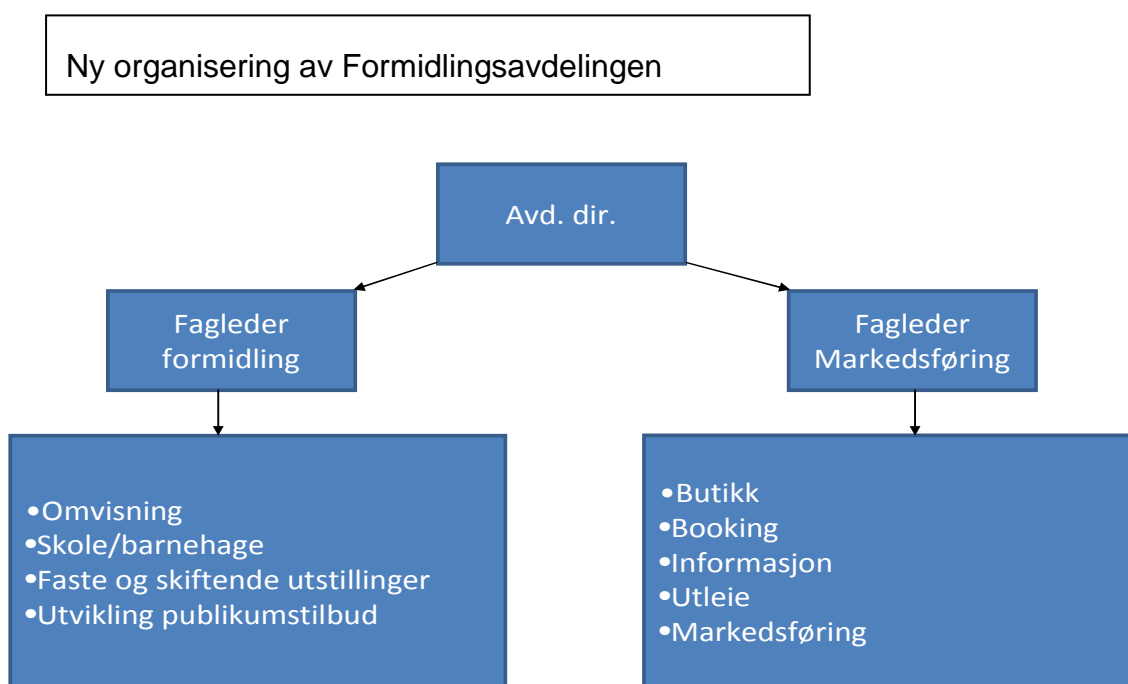

6.1.2 Omorganisering av Formidlingsavdelingen

Formidlingsavdelingen har brukt 2010 til å fokusere på utviklingsbehov og muligheter for optimalisering av avdelingen. Ledelsen i avdelingen har brukt tid til analyser og samtaler, og det er gjennomført møter og samtaler med de ansatte der også fagforeningene har deltatt.

Prosesen i avdelingen og samtalene med ansatte avdekker forbedringspotensial når det gjelder organisasjonsstrukturen i avdelingen. Det pekes på behov for større tydelighet, rolleklarhet og delegering av ansvar og myndighet. Dette underbygges også av den gjennomførte arbeidsmiljøundersøkelsen.

Endringen innebærer at avdelingen får en fagleder med ansvar for utvikling, koordinering og oppfølging av formidling og en fagleder med tilsvarende ansvar for det utadrettede arbeidet med salg og marked. Dette danner grunnlag for de nødvendige endringene som avdelingen trenger ved å gi tydelig ledelse og fokus på de faglige arbeidsoppgavene for alle ansatte. Den nye organiseringen forhandles i Samarbeidsutvalget i januar 2011 og settes deretter ut i livet.

6.1.3 Bemanning

Stillinger

Pr. 31.12.10 er det totalt 65 ansatte. Av disse er 57 faste og 8 midlertidig ansatte. Av midlertidig ansatte er 3 knyttet til vikariat/prosjekt, mens 5 er engasjert som publikumsverter.

Årsverk

Totalt er det benyttet 59,1 årsverk i 2010.

	Ansatte pr. 31.12.10			Årsverk 2010		
	Fast ansatte	Midlertidig ansatte	Totalt antall ansatte	Faste ansatte	Midlertidig ansatte	Totale årsverk
Restaureringsavdelingen	37	1	38	35,1	1,3	36,4
Formidlingsavdelingen	16	7	23	9,1	9,8	18,9
Stab (inkl. direktør)	4	0	4	3,8	0	3,8
Sum	57	8	65	48	11,1	59,1

Tilsettinger

I løpet av året er det tilsatt 5 faste medarbeidere, 4 i Restaureringsavdelingen og 1 i Formidlingsavdelingen.

I tillegg kommer midlertidig ansatte publikumsverter og vikarer/korte engasjement.

Det er gjennomført tilsettingsprosess for ny direktør og 2 konsulenter i Stab, med tiltredelse i 2011.

NAV-tiltak:

En medarbeider er fast ansatt gjennom "Varig tilrettelagt arbeid", mens en er engasjert gjennom Nav for arbeidstrening.

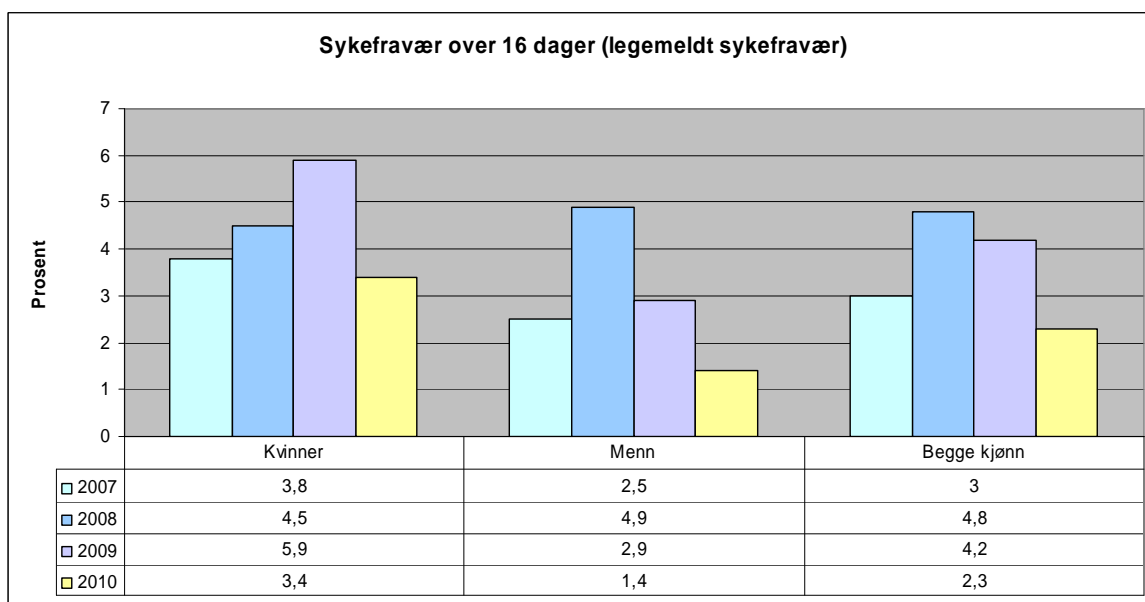
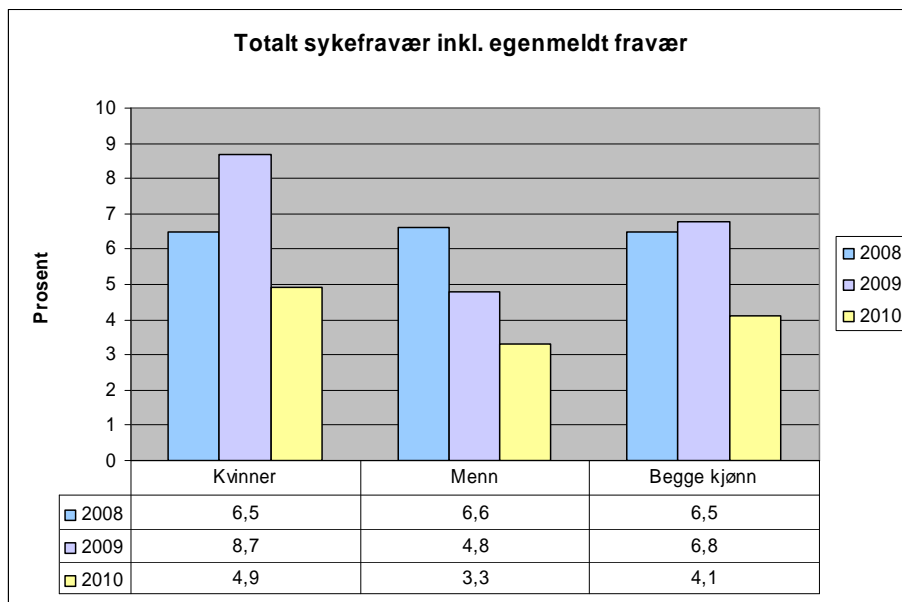
Avgang/permisjon

3 ansatte har sluttet i løpet av året.

En ansatt har hatt studiepermisjon med lønn i forbindelse med PhD-studium, 4 mnd.

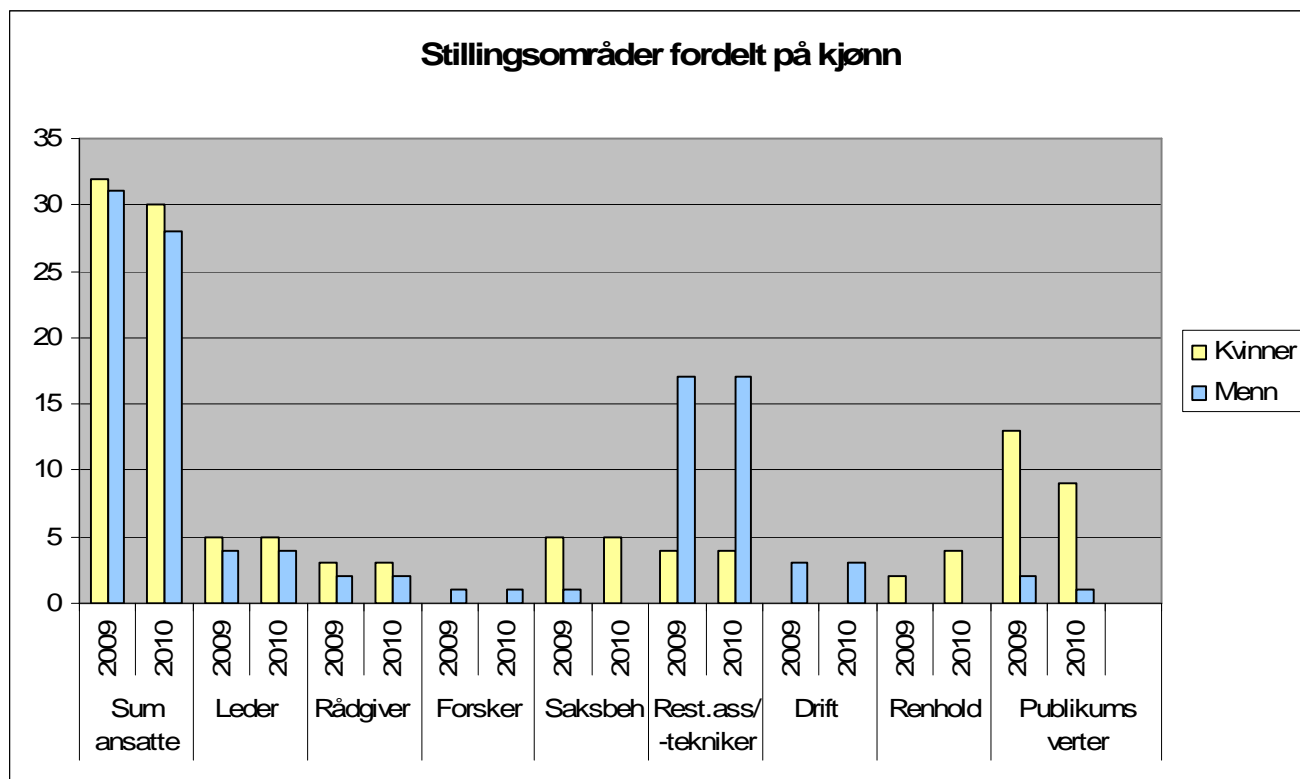
6.2 Sykefravær

Sykefraværet har gått ned fra 6,8 % i 2009 til 4,1 % i 2010. Langtidssykemeldte følges opp i henhold til IA-avtalen. Oversiktene for 2010 viser tall fra tre kvartal.

6.3 Likestilling

Fordelingen av kjønn følger i stor grad stillingskodene. Ved nytilsetting legges det vekt på å få en bedre kjønnsfordeling ved ellers like vilkår.

Kjønnsfordelingen totalt for hele virksomheten er forholdsvis lik. I lederstillinger er det en liten overvekt av kvinner. Øverste leder er mann. Den høye andelen av deltidsansatte kvinner er i all hovedsak i stillingsgruppen publikumsverter, hvor det er flest kvinner ansatt.

Oversikt over kjønnsfordeling, stillinger – lønn (faste ansatte pr. 31.12.10)

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling alle ansatte (i pst.)	51,7	48,3	8,6	6,9	43,1	41,4
Kjønnsfordeling heltidsansatte (i pst) av totalen	32,8	44,8	6,9	6,9	25,9	37,9
Kjønnsfordeling deltidsansatte (i pst.) av totalen	18,9	3,5	1,7	0	17,2	3,5
Gjennomsnittslønn (i 1 000 kr)	373'	413'	525'	575'	342'	421'

Gjennomsnittslønna er lavere for kvinner enn menn. Dette henger sammen med kjønnsdelingen i forhold til stillingsgrupper, spesielt mellom restaureringsarbeidere og publikumsverter som har ulik lønns plassering i lønnsregulativet. Innad i stillingsgruppene er det ingen forskjeller mellom kvinner og menn. I lokal lønns politikk legges det vekt på likelønn, og i lønnsoppgjøret fikk kvinner en større andel enn fordelingen av antall årsverk.

6.4 Inkludering

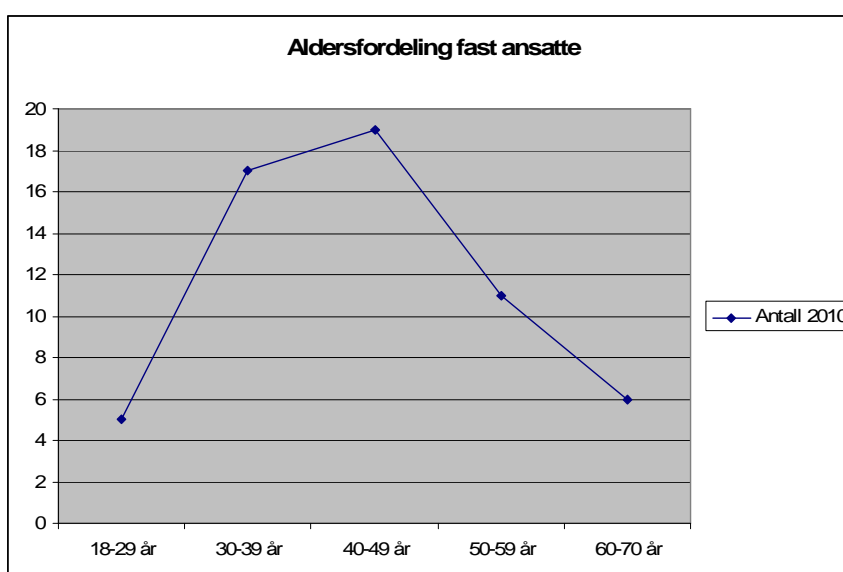
NDR har i flere år hatt faste og midlertidig ansatte fra flere nasjoner. I tillegg til de som er ansatt ved årets slutt, hadde 3 av de sommeransatte publikumsvertene innvandrerbakgrunn. I forbindelse med utvekslingsprogram for håndverkere hadde vi 2 personer utplassert fra Tyskland i deler av året.

Pr. 31.12.2009		Pr. 31.12.2010	
<i>Antall ansatte med innvandrerbakgrunn</i>	<i>Andel i pst.</i>	<i>Antall ansatte med innvandrerbakgrunn</i>	<i>Andel i pst.</i>
7	11,5	7	12,1

En person med redusert funksjonsevne "Varig tilrettelagt arbeid", er fast ansatt og en person på arbeidstrening er engasjert via NAV i deler av året.

Aldersfordelingen har sitt tyngdepunkt mellom 30-49 år, men alle aldersgrupper er godt representert.

Det er utarbeidet egen seniorpolitikk og arbeidstakere over 62 år følges opp i henhold til avtale om seniorpolitiske tiltak.

Ved årets slutt er 6 arbeidstakere over 62 år. Ingen har gått av for aldersgrensen i 2010.

6.5 Bedre tilgjengelighet

Under istandsettingen av Schirmersgate 5 er det tatt hensyn til universell utforming. Det er montert handikaprampe ved hoveddør, og laget handikap-WC. Alle atkomster er terskelløse.

6.6 Elektroniske tjenester

I løpet av året har NDR i samarbeid med Nidaros domkirke og Vår Frue menighet gått nye hjemmesider no□. 1. desember tok også butikken ett skritt inn i fremtiden ved at det ble åpnet nettbutikk. I denne kan store deler av vareutvalget bestilles.

6.7 Handlingsplan for miljø og offentlige anskaffelser

Det jobbes kontinuerlig med forbedringer både innenfor miljø og energi. Driftstiden på ventilasjonsanlegg er redusert og innetemperatur er justert i alle bygg.

I forbindelse med oppgradering av driftsgården er det laget en avfallssentral med kildesortering for alle aktuelle typer avfall.